

Innehållsförteckning till Jomala folkdräkt

1. Inledning

2. Vävning

3. Kvinnodräkt

4. Mansdräkt

5. Bindmössa

6. Kjolsäck

7. Mönsterark kvinnodräkt

8. Mönsterark mansdräkt

9. Strumpeband, förklädesband och hängslen

10. Korsstygnbroderi, virkade spetsar, frivolité, trådknapp

11. Sömnadstekniker

12. Övrigt

SVENSK-FINLANDS BYGDEDRÄKTER

UTGIVET AV BRAGES SEKTION FÖR BYGDEDRAKTER
OCH ÅLANDS UNGDOMSFÖRBUND

ENLIGT MANUSKRIFT AV
YNGVAR HEIKEL

bearbetat av RUT LINDFORS och VIKING SUNDBERG

HÄFTE 6-7

ÅLAND

Finström, Jomala, Geta, Saltvik, Sund, Lemland, Lumparland, Vårdö,
Hammarland, Eckerö, Föglö, Sottunga, Kökar, Kumlinge, Brändö.

BRAGES FÖRLAG

Ålands Marthadistrikt, hemslöjdssektionen dokumentation av de åländska folkdräkterna.
Materialet till dokomentationen är hämtat ur Svenska-Finlands Bygdedräkter, häfte 6-7.
Sammanställt av : Elisabeth Dahlén

JOMALA

Per. Olaf Jomala Gölley

CO

Strumpeland

Man-västing i nat. storlek

JOMALA

Kvinnodräkt (C)

Kvinnodräkt (C)

Göta Johansson, Önningsby

Livstykstyg

Förklädstyg i nat. storlek

Kjoltyg i nat. storlek

De åländska folkdräkterna

Ålands Folkdräktsråd
Ålands Hembygdsförbund
Bygdeserie nr 17

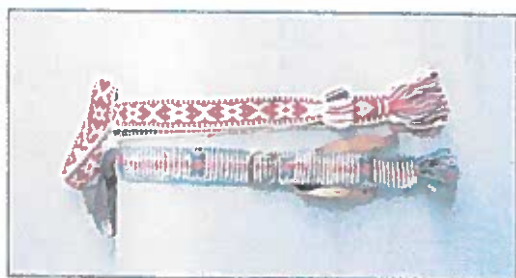
Jomala

Folkdräkterna i Jomala är väldokumenterade dräkter efter tidsenliga förlagor. Klädesplaggen är från olika byar i kommunen och har burits en gång i tiden av Jomalabor. Det mesta av materialet är hittat i fyllningar på vindskammartak.

År 1907 började Jomala ungdomsförening utarbeta folkdräkter för kommunen. Redan från början fanns ett stort intresse att få dräkterna färdiga till sångfesten år 1908.

Ungdomsföreningen utlyste en tävling för att samla in gamla vävmönster passande till folkdräkt i Jomala. Det vinnande förslaget kom från Tomiténs i Jomalaby och efter det mönstret utarbetades folkdräkter för kommunen.

Två olika hängslen till Jomala mansdräkt.

Kjolen veckas med flatveck fram och mötesveck bak. Livstycket sys med ränder utan blått i spetsig vinkel mot varandra, fram och bak, med sex snörhål i framkanterna.

År 1922 började man sy helgröna livstycken i samma skärning som det för-

sta livstycket. Blusarna är uppsydda efter mycket gamla förlagor. Till dräkten finns många förkläden att variera med, likaså axeldukar som bärs med Jomala dukspänne. Bindmössor med stycken finns också att välja mellan. Huckle kan även användas. Till dräkten finns tre stycken kjolsäckar. Som ytterplagg bärs skinntröja eller tygtröja samt ylleschalen. Till dräkterna hör svarta skor med Jomala skospänne. Förlagan till spännet har hittats i en gammal husgrund. Strumporna är röda eller vita.

År 1908 sammanställdes också mansdräkten. Västtyget har samma ränder som kjolen, men hälften smalare. Västens ryggstycke sys av oblekt linne eller gult bomullstyg. Det finns två mansskjortor att välja mellan till dräkten med mönster från kommunen.

Som huvudbonad bärs svart hatt, skärmmössa, läderkaskett eller stickad luva med mönster som hittats i kyrkan. Olika strumpeband finns till mansdräkterna. Pojken bär också den vackra tobakspungen, som var en friargåva från flickan, och som fanns redan till första dräkten. Som ytterplagg finns tröjan i dräktens tyg. Tröja och byxor sys av mörkblå vadmal. Senare har man hittat en mycket vacker västmodell som har fastställts till år 1800 och som numera är godkänd och bärs till dräkten.

FOLKDRÄKT

DEL VÄVNING

Är Du intresserad att själv väva tyger till Din folkdräkt ?

Då behöver man lite kunskaper om materialval , revning , trädning i bomsked, bomning, solvning , trädning i vävsked , uppknytning av trampor och översyn att allt fungerar bra innan man börjar själva vävningen.

Om Du är helt nybörjare , kontakta någon, som kan om vävning. Läs även ur vävböcker om hur man sätter upp vävar .

Var inte rädd, även om Du aldrig har vävt , om Du har någon som visar och hjälper vid behov. Att väva – är roligt och att väva till sin egen folkdräkt är mycket värdefullt flera generationer framåt !

LYCKA TILL !

VIKTIGA RÅD VID VÄVNING

Folkdräktvävning :

Flytta spännaren ofta, efter ca 1 – 2 cm

Spola inte mer garn än du väver / gång – elasticiteten går ur annas

Ha ränningen så spänd att du tror att den brister !

***Ha några käppar runt garnbommen som alltid flyttas vid framslyttning ,
den sista alltid vid möte med garnbom o. garn.***

***Ta inte av garnet vid randning , sno garnet vid ”långa partier ”.
Byt färg i samma sida.***

***Lämna spännaren kvar vid tygkanten när du slutat väva varje gång och ”
slappna av ” ränningen en aning.***

Ränning : svart bomullsgarn nr. 20/2 , tex 28 x 2

Sked : $60/2 = 1$ tråd i solv o. 2 trådar i rör
4 trampor, 4 skaft

Bindning: 4- skaftig atlas med inslagseffekt
Bredd: 110 cm skedbredd

Inslag: kamyllegarn (tex 28 x 2) 1-trådigt
Inslagstäthet : ca 25 -28 inslag/ cm

Längd : 8 m (räcker till kjol, livstykke, ficka och tröja),obs efsingar o. krympmån med.

Mansväst Jomala: Västtyg ca 85 cm (endast framstykke).

Trådantal : 1320

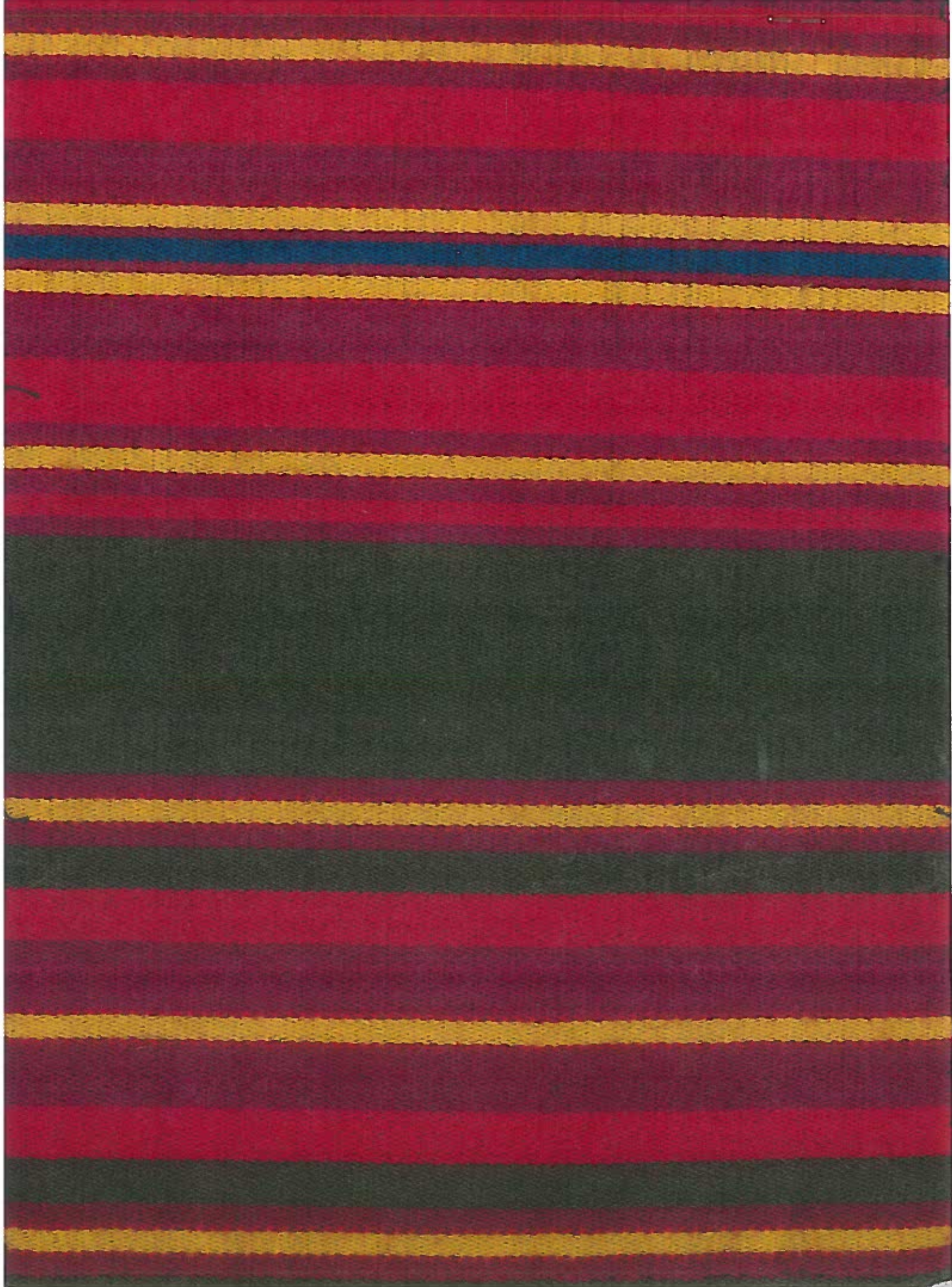
vävning

x			
	x		
		x	
			x

			x				x	
		x			x			
	x							x
x						x		

Solvning

uppknytning

JOMALA DAMDRÄKTS RANDNING.

RANDEN UTAN BLÅTT

5 cm GRÖNT
16 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
16 INSLAG GULT
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
0,9 cm. (34 inslag) GRÖNT
1 cm (38 inslag) LJUS RÖD
1,5 cm. MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
16 INSLAG GULA MITTEN.

RANDEN MED BLÅTT.

16 INSLAG MÖRK RÖD
16 INSLAG LJUS RÖD
16 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
16 INSLAG GULT
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
16 INSLAG MÖRK RÖD
1,3 cm. LJUS RÖD
1,1 cm. MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
1 INSLAG LJUS RÖD
1 INSLAG MÖRK RÖD
16 INSLAG GULA
8 INSLAG MÖRK RÖD
18 INSLAG BLÅ. MITTEN.

Jomala
Byggedräktskommitté

JOMALA DAMDRÄKT.

GARNNUMMROR		ÅTGÅNG	TYGBREDD: 110 cm.
GRÖN	875	550 gm	
GUL	142	100 gm	
RÖD	477	250 gm	
RÖD	194	200 gm	
BLÅ	671	50 gm	

VÄRELMA GARN.

Jomala
Byggedräktskommitté

Jomala väst randning

Randen utan blått

2,5 cm grönt
8 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
8 inslag gult
1 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
inslag L röd
0,5 cm (17 inslag) grönt
0,5 cm (19 inslag) L röd
0,75 cm (34 inslag) M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
8 inslag gult, MITTEN

Randen med blått

8 inslag M röd
8 inslag L röd
8 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
8 inslag gult
1 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
1 inslag L röd
8 inslag M röd
0,65 cm (28 inslag) L röd
0,75 cm (34 inslag) M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
1 inslag L röd
1 inslag M röd
8 inslag gula
4 inslag M röd
9 inslag blått , MITTEN

Mansvästtyg i nat. storlek

VÄVNOTA

VÄVSLAG :Sommarväst till Jomala herr

BINDNING Tuskaft och rips

RÄNNING Bomullsgarn 30/2 oblekt

0.1g/m

TÄTHET 18 tr/cm

INSLAG Botten : lin 40/2 och färgat bomull 30/2 TÄTHET

SKED 90/2

TRÅDANTAL 1620

VÄVBREDD

FÄRDIGBREDD

VÄVLÄNGD 1m

LÄNGD ATT REVA

FÅLLAR

INVÄVNING

FRANSAR

FÖRKNYTNING

PROVVÄV

ÄFFSINGAR

TOTALT

TOTALT

VIKT

INSLAGSNOTA

RAND nr 1 RIPS

110 g 40 no Lin per väst

[illegible]**INSLAGSNOTA på originalet. Ylletråd i ripsen**[illegible]

VÄVNOTA Jomala vinterförkläde

VÄVSLAG	Rosengångsförkläde	BINDNING	Rosengång
RÄNNING	Svart bomullsgarn tex36x2 (16/2)	TÄTHET	12
INSLAG	Kamgarn tex 28x2	TÄTHET	42
SKED	60/2	TRÅDANTAL	1020
VÄVBREDD	85 cm	FÄRDIGBREDD	80 cm
VÄVLÄNGD	ca 75 cm	LÄNGD ATT REVA	
FÅLLAR		INVÄVNING	
FRANSAR		FÖRKNYTNING	
PROVVÄV		ÄFFSINGAR	
TOTALT		TOTALT	
VIKT			

INSLAGSNOTA

Upprepa rapporterna 15 ggr och sluta med rapport 1

Börja med 4 cm grönt på trapor 1 och 3

Rapport I med blå rand i mitten

trampa 1 grön o vinröd trampa 3 x 3

trampa 2 grön o vinröd trampa 4 x 3

trampa 3 grön o röd trampa 1 x 3

trampa 4 grön o röd trampa 2 x 3

trampa 3 grön o röd trampa 1 x 3

trampa 2 grön o gul trampa 4 x 3

trampa 1 blå o vinröd trampa 3 x 3

trampa 1 blå = hela mitten

Väv 8 mmgrönt på trapor 1 och 3

Rapport II

trampa 1 grön o vinröd trampa 3 x 3

trampa 4 vinröd o gul trampa 2 x 3

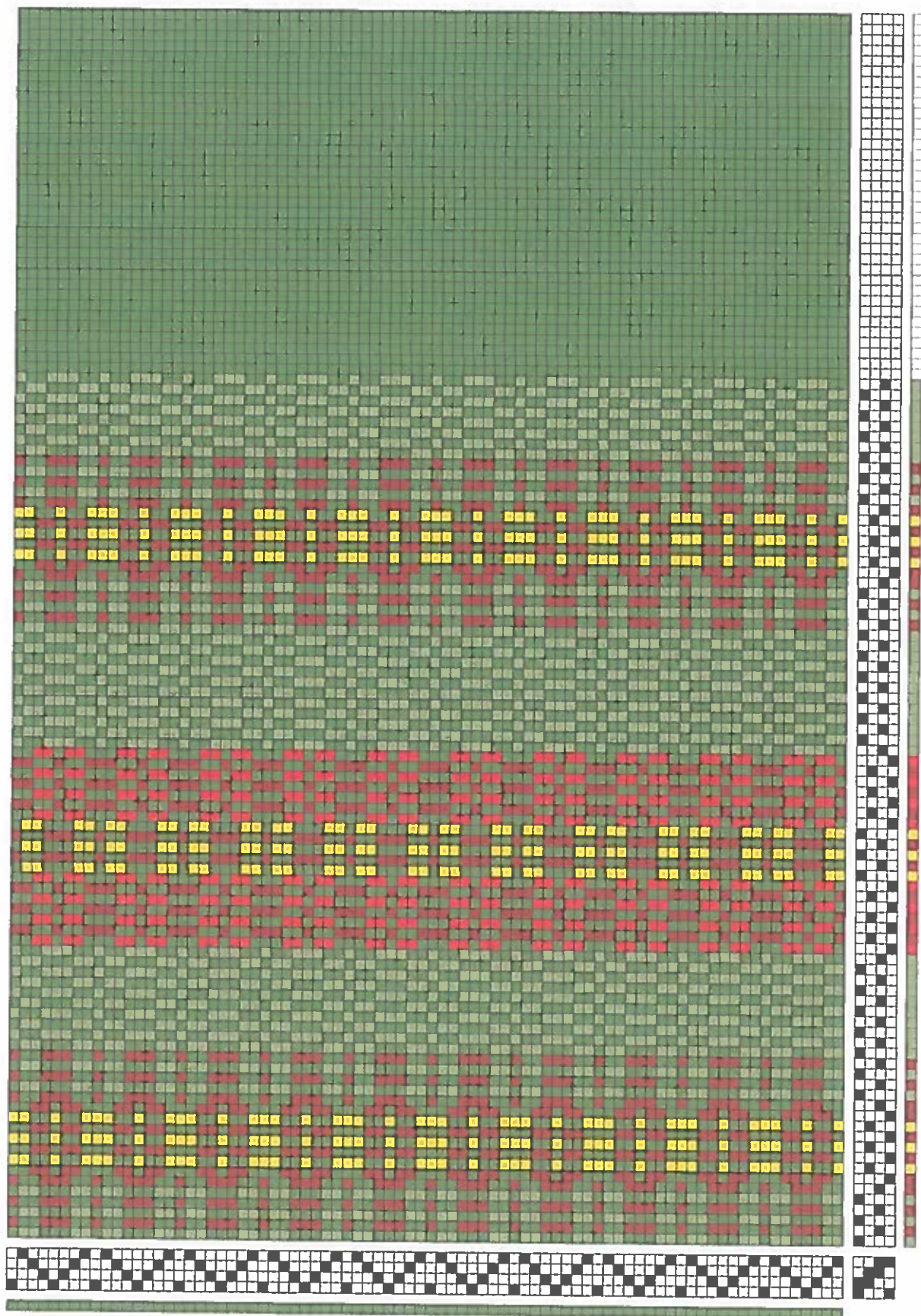
trampa 1 grön o vinröd trampa 3 x 3

trampa 1 grön o grön trampa 3 x 5

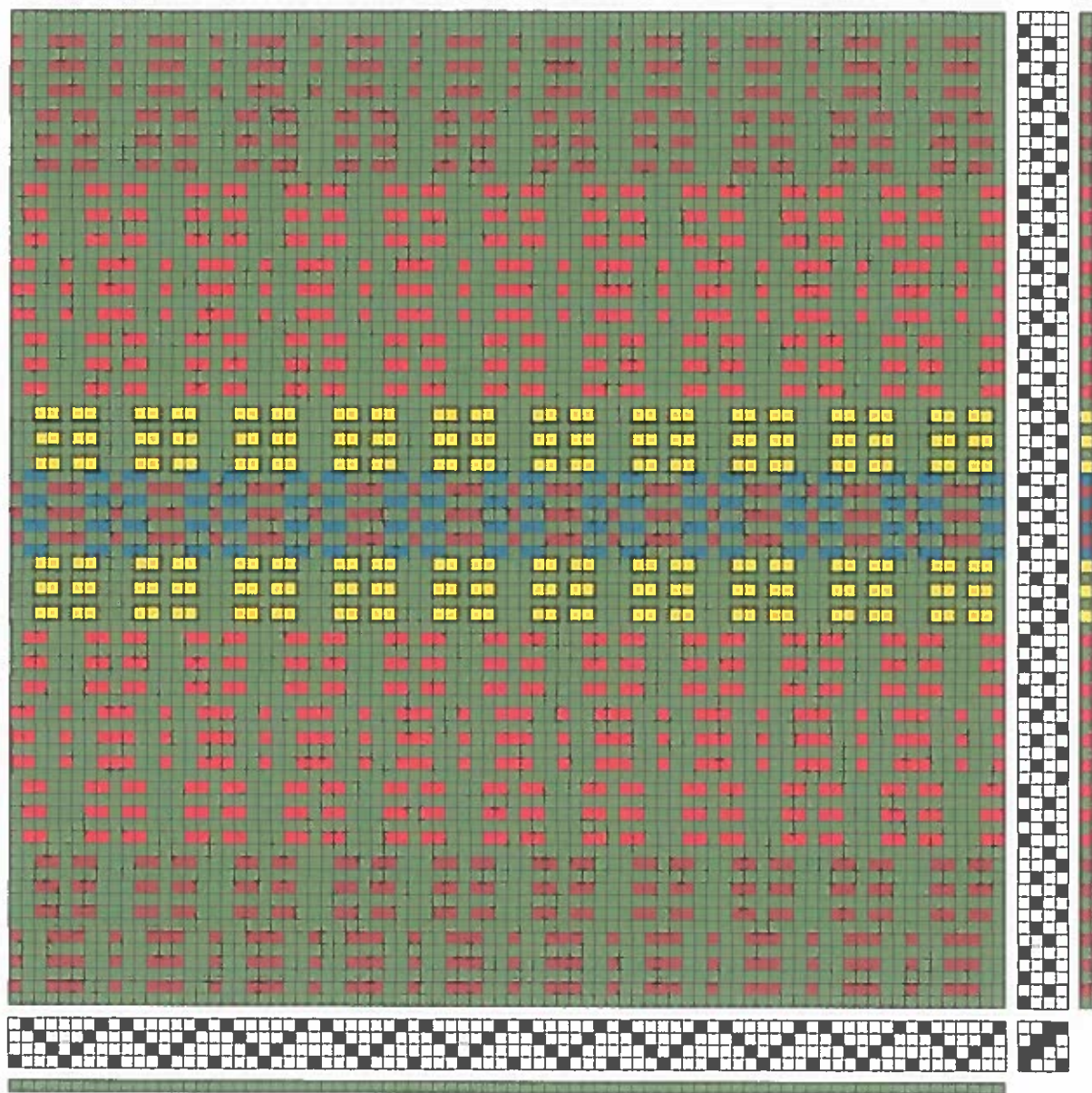
trampa 4 vinröd o gul trampa 2 x 4

trampa 1 Gul ovinröd trampa 3 x 2 trampa 1 gul=hela mitten

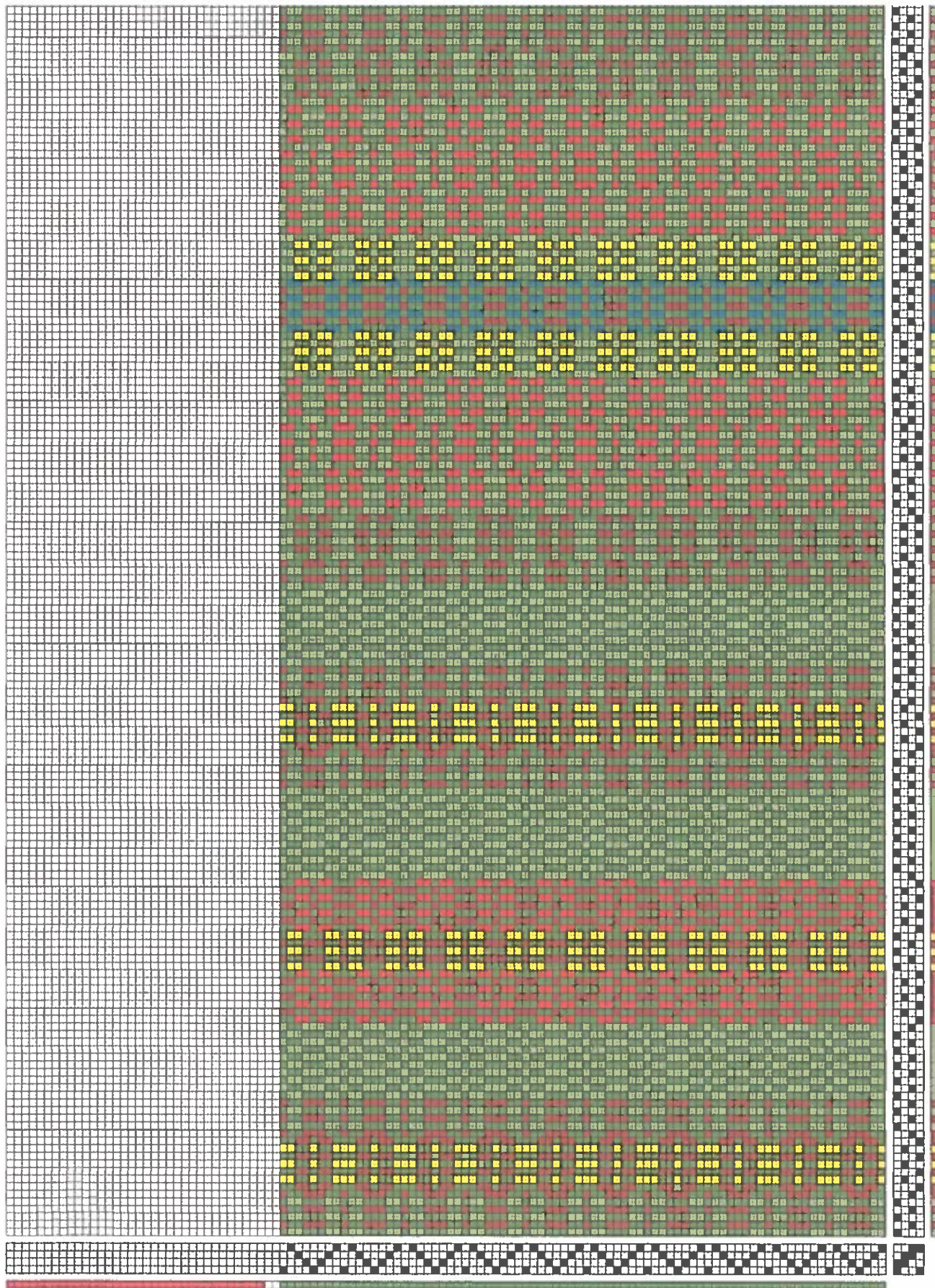

Jomala rosengångsförkläde RAPPORT II
 Börja med 4 cm grönt på trampaor 1 och 3
 Rapport 1 och 2 upprepas 15 gånger +rapport 1 med blå rand
 mellan ränderna väves 0,8 cm grönt på trampaor 1 och 3

Jomala rosengångs förkläde Rand nr I

Jomala rosengångsförkläde

Börja med 4 cm grönt på trampor 1 och 3

Rapport I=med blå rand och 2 upprepas 15 gånger +rapport 1 med blå rand. Mellan ränderna väves 0,8 cm grönt på trampor1 och 3

VÄVNOTA Jomala gulrandiga förkläde och gulrutiga schal

VÄVSLAG	förkladen och rutig schal	BINDNING	tuskaft
RÄNNING	Bomullsgarn obl 36x2 tex el.16/2	TÄTHET	14
INSLAG	Samma	TÄTHET	13-14
SKED	70/2	TRÅDANTAL	956
VÄVBREDD	69 cm	FÄRDIGBREDD	
VÄVLÄNGD	förkläde 75 cm+12 cm linning schal 66 cm	LÄNGD ATT REVA	
FÄLLAR		INVÄVNING	20
FRANSAR	5	FÖRKNYTNING	10
PROVVÄV		ÄFFSINGAR	30
TOTALT	##	TOTALT	2,2
VIKT			

REVNOTA

Vitt	44			x 19	44														
Gult		4																	

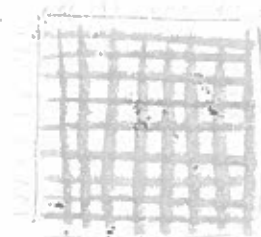
INSLAGSNOTA

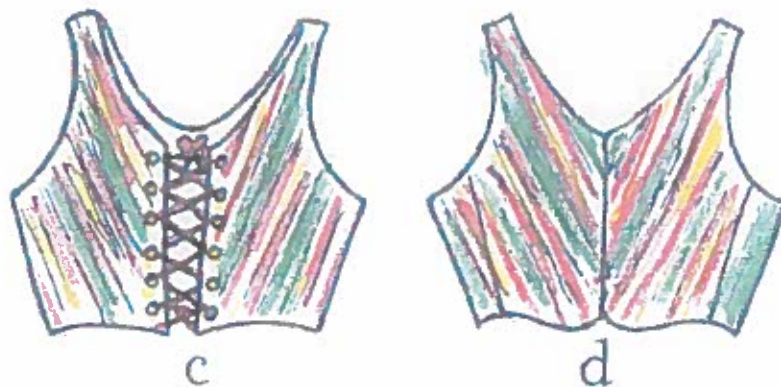
Förklädet väves långrandigt och schalen väves fyrkantig med fyrkantiga rutor

Sätt in trådar som inslaget får gå runt till frans som knyts vart efter
med pärlknut sc 6 cm färdiga

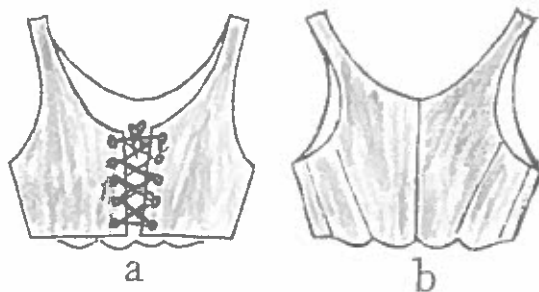
3 vitar för

Jomala livstycke

Av randigt tyg i stil med kjolens mönster, men med endast den ena randningen. Ränderna löper i spetsig vinkel nedåt mot varandra både framtill och i ryggsömmen. Snöres framtill, nerifrån och uppåt med röd snoddad eller "tjugad" snöre som går genom 6 par kullriga knappar i livstyckets framkantert. Livstycket har söm mitt bak under armarna och raka sidosömmar i ryggen. Rygg och sidostyckernas nedre delar bildar runda flikar på ryggen.

Jomala

Livstycke av helgrönt tyg, samma som kjolens bottenfärg.(Se vävbeskrivning.)

Djup uringning både fram och bak. Snöres framtill, nerifrån och uppåt med röd snoddad eller "tjugad" snöre som går genom sex (6) par kullriga knappar i livstyckets framkanter. Livstycket har söm mitt bak under armarna och raka sidosömmar i ryggen. Rygg och sidostyckernas nedre delar bildar runda flikar på ryggen.

VÄVNOTA Jomala gulrandiga förkläde och gulrutiga schal

VÄVSLAG	förkladen och rutig schal	BINDNING	tuskaft
RÄNNING	Bomullsgarn obl 36x2 tex el.16/2	TÄTHET	14
INSLAG	Samma	TÄTHET	13-14
SKED	70/2	TRÅDANTAL	956
VÄVBREDD	69 cm	FÄRDIGBREDD	
VÄVLÄNGD	förkläde 75 cm+12 cm linning schal 66 cm	LÄNGD ATT REVA	
FÄLLAR		INVÄVNING	20
FRANSAR	5	FÖRKNYTNING	10
PROVVÄV		ÄFFSINGAR	30
TOTALT	##	TOTALT	2,2
VIKT			

REVNOTA

Vitt	44			x 19	44														
Gult		4																	

INSLAGSNOTA

Förklädet väves långrandigt och schalen väves fyrkantig med fyrkantiga rutor

Sätt in trådar som inslaget får gå runt till frans som knyts vart efter
med pärlknut sc 6 cm färdiga

VÄVNOTA Jomala vinterförkläde

VÄVSLAG	Rosengångsförkläde	BINDNING	Rosengång
RÄNNING	Svart bomullsgarn tex36x2 (16/2)	TÄTHET	12
INSLAG	Kamgarn tex 28x2	TÄTHET	42
SKED	60/2	TRÅDANTAL	1020
VÄVBREDD	85 cm	FÄRDIGBREDD	80 cm
VÄVLÄNGD	ca 75 cm	LÄNGD ATT REVA	
FÅLLAR		INVÄVNING	
FRANSAR		FÖRKNYTNING	
PROVVÄV		ÄFFSINGAR	
TOTALT		TOTALT	
VIKT			

INSLAGSNOTA

Upprepa rapporterna 15 ggr och sluta med rapport 1

Börja med 4 cm grönt på trampor 1 och 3

Rapport I med blå rand i mitten

trampa 1 grön o vinröd trampa 3 x 3

trampa 2 grön o vinröd trampa 4 x 3

trampa 3 grön o röd trampa 1 x 3

trampa 4 grön o röd trampa 2 x 3

trampa 3 grön o röd trampa 1 x 3

trampa 2 grön o gul trampa 4 x 3

trampa 1 blå o vinröd trampa 3 x 3

trampa 1 blå = hela mitten

Väv 8 mmgrönt på trampor 1 och 3

Rapport II

trampa 1 grön o vinröd trampa 3 x 3

trampa 4 vinröd o gul trampa 2 x 3

trampa 1 grön o vinröd trampa 3 x 3

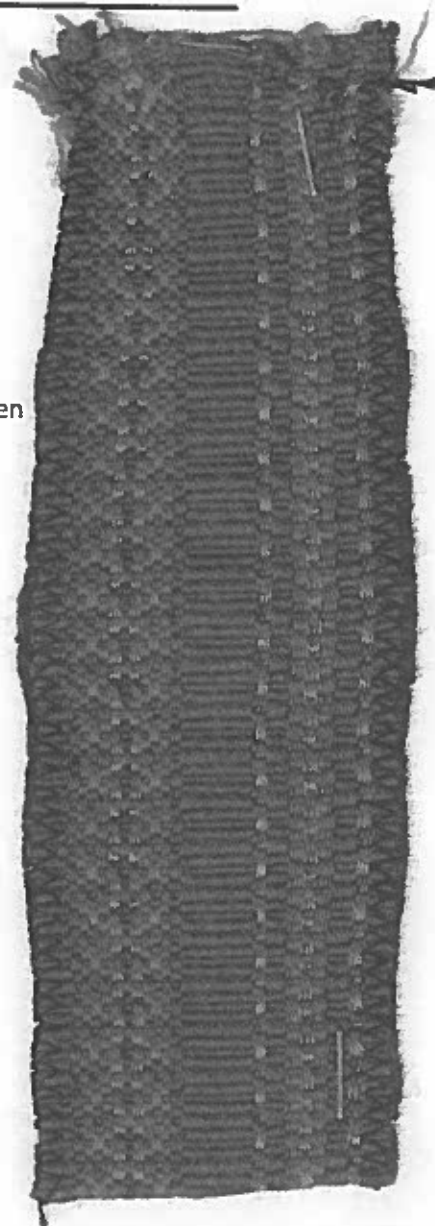
trampa 1 grön o grön trampa 3 x 5

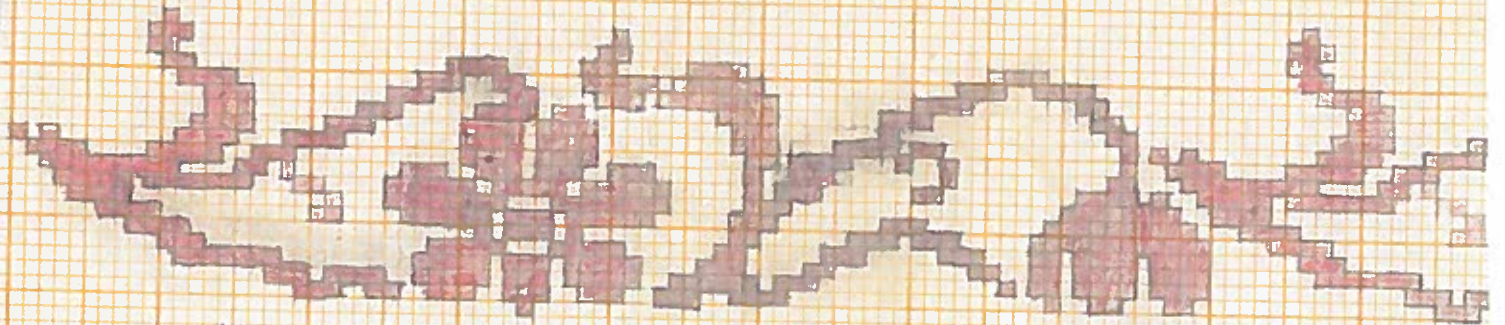
trampa 4 vinröd o gul trampa 2 x 4

trampa 1 Gul o vinröd trampa 3 x 2 trampa 1 gul=hela mitten

Förkläde 3

Av helylletyg med gröna bottenränder och med längsgående ränder i rosengångs i rödbrunt ,rött,gult,grönt och blått i kjolens färger, rynkat upptill och fästat runt midjan med tvinnad snodd i förklädets färger, slutande med bollar och knutet i rosett på vänster sida framtill.

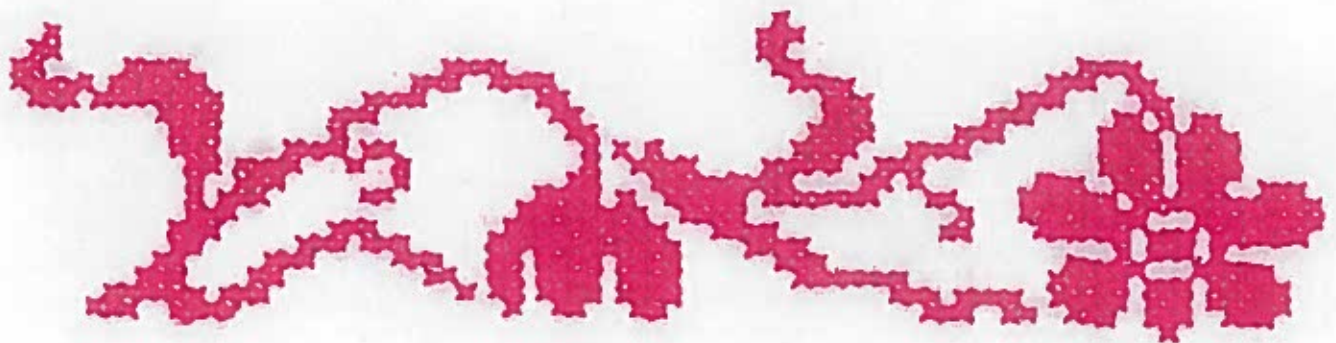

Stäthage

Hemgränslinje

Mönten för gamla folkdräkts färkl
Hörslet är cirka 100 år gammalt från

Förkläde med rött korstygnsmönster

Klipp till förklädet 75 cm långt , ca 80 cm brett. Bredden justeras sedan korstygnsmönstret är sytt. Linningen klipps 75-80 cm lång och 4 cm bred, trådrak.

Börja med att sick- sacka över de klippta kanterna på förklädet. Sy sedan korstygnsmönstret nedtill på förklädet. Blommorna skall vara svängda nedåt. och man syr dem så att mitten på mönstret blir 15 cm från nedre kanten.

Sy på en stramaljremsa som har 4 kryss på 1 cm. 1 rapport är 19 rutor = 4,2 cm hög och 82 rutor = 20,5 cm långt. Sluta med en prästkragen som är 38 rutor till = 9.5 cm. Så hela mönstret är 91,5 cm brett. Det blir 4 1/2 mönster. Den första prästkragen sys ca 3 cm från vänstra kanten. Mönstret sys enligt ritning nere på sidan. Det börjar och slutar med prästkragen.

När korstygnsbården är sydd, drar man ut trådar för tandradshålsömmen. Den skall komma 1,5 cm nedanom det yttersta korsstygnet. Man drar ut så många trådar att hålsömmen blir 1,5 mm bred.

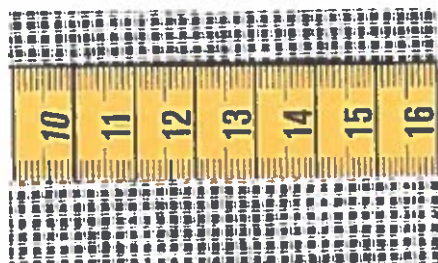
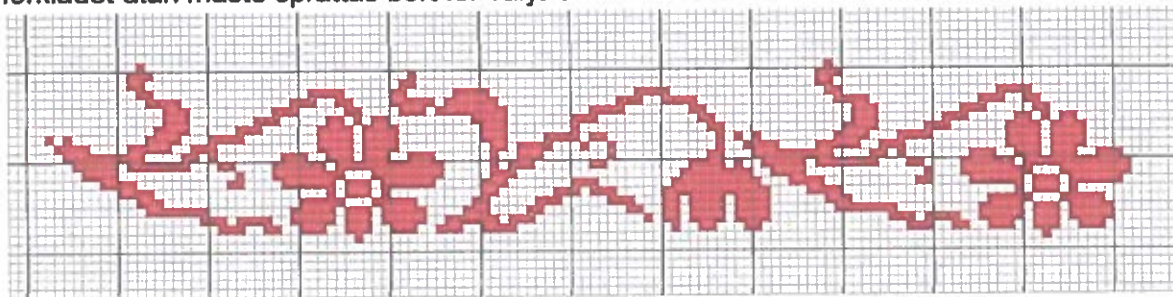
Klipp nu bort stadkanten i vänster sida, vik in en sömsmån ock sy fällen i sidan. Fållen skall vara 0,5 cm bred, och prästkragen skall vara 1,5 cm från yttre kanten, när fällen är sydd. Sy högra sidan lika. Man syr fällen i sidorna bara till de utdragna trådarna för hålsömmen.

Klipp nu bort sick- sack stygnen och vik in sömsmån så att fällen nere blir 5 cm bred som färdig, och vikt mot avigsidan. Nedanom de utdragna trådarna viker man in kanten i samma linje som sidorna, och syr ihop med små kaststyggn, Sedan syr man tandradshålsömmen från avigsidan ock tar fast fällen på samma gång.

Uppe vid linningen skall man vecka förklädet. Mitt fram blir det ett motveck och sedan ett veck på var sida. Dessa veck viks också inåt. Alla veck är 5 cm djupa, och förklädet blir ca 40 cm brett upptill.

Nåla fast linningen från förklädets avigsida med mitten mot mitten, ock sy på maskin 0,5 cm från kanten. Sväng över linningen mot rätsidan , vik in 0,5 cm sömsmån och sy nära kanten och runt hela linningen, vilken knäpps med trådknapp och knapphål. Knapphålet sys runt i den ända där knapphalsen vilar och med träs i den andra ändan.

Den som så önskar kan skaffa sig ett vävt, rött linneband som knyts runt midjan eller också fästes i förklädet med träckelstyggn. Detta band kan ju inte tvättas på samma sätt som förklädet utan måste sprättas bort för varje tvätt.

Tillklippning:

Klipp till förklädet 75 cm långt tvärs över hela tygbredden. Bredden justeras sedan korsstygnsmönstret är sytt. Linningen klippes 75-80 cm lång och 4 cm bred, trådrak.

Sömnad.

Börja med att sick-sacka över de klippta kanterna på förklädet. Sy sedan korsstygnsmönstret ner i förklädet. Blommorna skall svänga nedåt, och man syr dem så att mitten på mönstret blir 15 cm från nedre kanten. Det blir 4 1/2 mönster. Den första prästkragen sys c:a 3 cm från vänstra kanten. Mönstret sys enligt diagram ner på sidan. Det börjar och slutar med prästkrsgen. När korsstygnsmönstret är sytt, drar man ut trådar för tandradshålsömnen. Den skall komma 1 1/2 cm nedan om det yttersta korsstygnet. Man drar ut så många trådar att hålsömnen blir 1 1/2 mm bred.

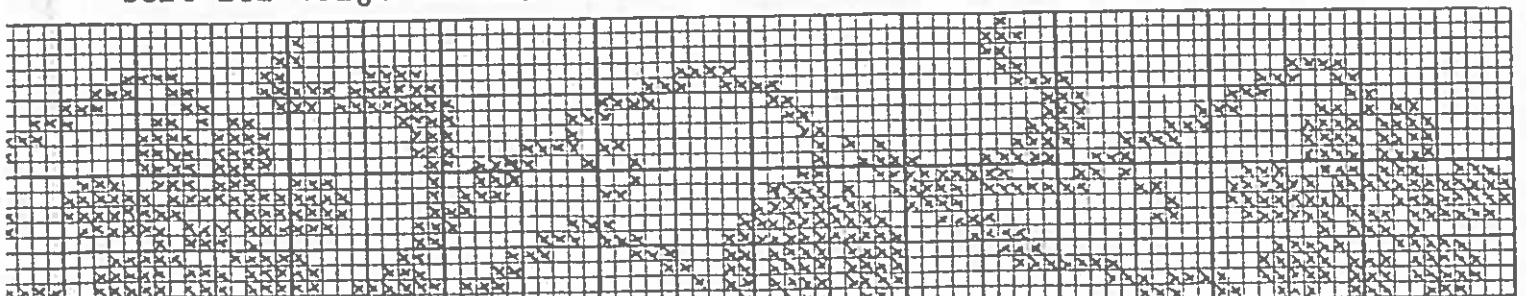
Klipp nu bort stadkanten i vänstra sidan, vik in en sömsmån och sy fällen i sidan på maskin. Fällan skall bli 1/2 cm bred, och prästkragen skall vara 1 1/2 cm från yttre kanten, när fällen är sydd. Sy högra sidan lika. Man syr fällen i sidorna bara till de utdragna trådarna för hålsömnen.

Klipp nu bort sick-sack stygnen och vik in sömsmån så att fällen nere blir 5 cm bred som färdig, och vikt till avigsidan. Nedan om de utdragna trådarna viker man in kanten i samma linje som sidorna, och syr ihop med små kaststygn. Sedan syr man tandradshålsömnen från avigsidan och tar fast fällen på samma gång.

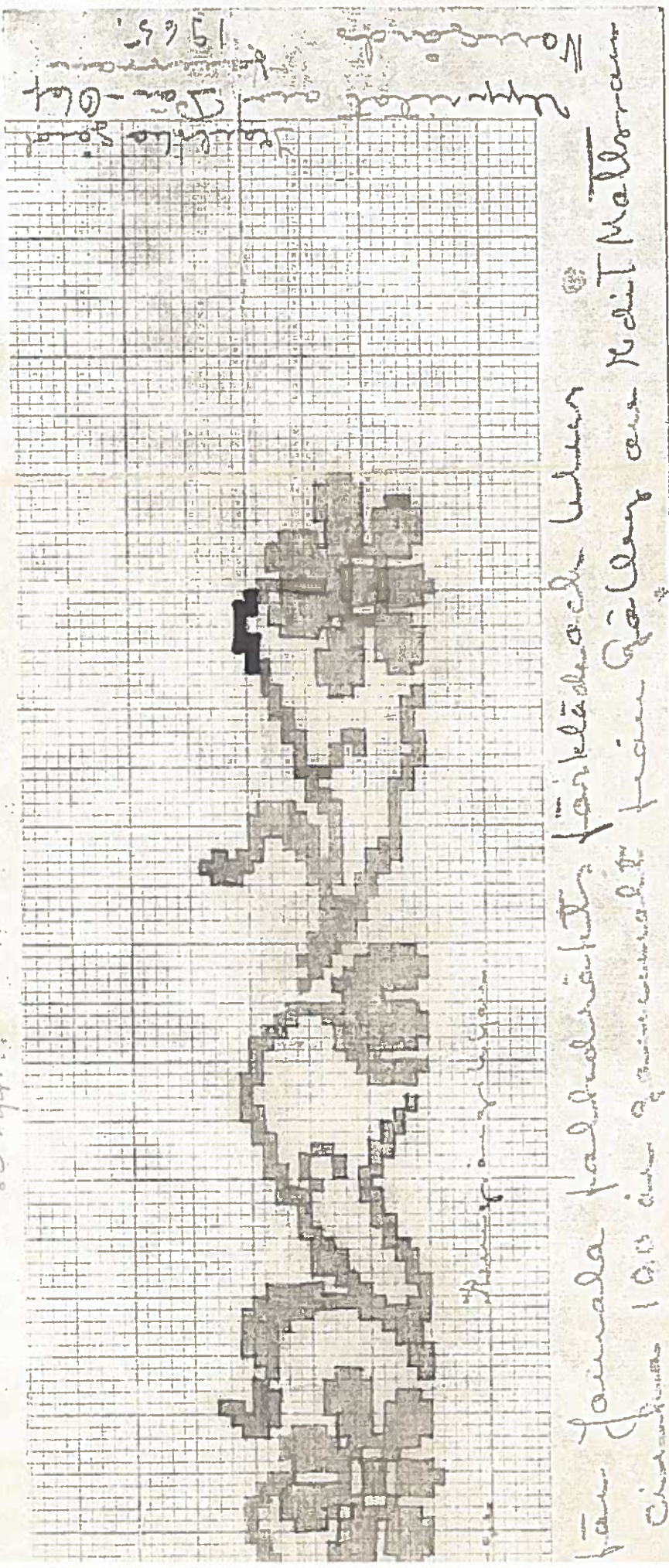
Uppe vid linningen skall man vecka förklädet. Mitt fram blir det ett motveck och sedan ett veck på var sida. Dessa veck viks också inåt. Alla veck är 5 cm djupa, och förklädet blir c:a 40 cm brett upptill. Linning.

Nåla fast linningen från förklädets avigsida med mitten mot mitten, och sy på maskin 1/2 cm från kanten. Sväng över linningen mot rätsidan, vik in 1/2 cm sömsmån och sy nära kanten och runt hela linningen, vilken knäppes med trådknapp och knapphål. Knapphålet sys runt i den ända där knapphalsen vilar och med träs i den andra ändan.

Den som så önskar kan skaffa sig ett vävt, rött linne band som knytes runt midjan eller också fästes i förklädet med träckelstygn. Detta band kan ju inte tvättas på samma sätt som förklädet utan måste sprättas bort för varje tvätt.

83 dygi-

Jomala folkdräkts damblus med korsstygnbroderi.

Arbetsbeskrivning.

Mät först att storleken med det uppritade mönstret är passlig. Ärmsömmen skall nämligen gå $\frac{1}{4}$ ner på överarmen. I detta fall är blusen ritad 55 cm bred. Ärmen bör vara 60 cm bred som tillklipppt.

Tillklippning.

Rita först upp de olika mönsterdelarna, placera dem i längdriktning på tyget, lägg till sömsmåner (c:a 1 cm) runtom och klipp ut trådrakt. Obs! Alla delar som skall broderas bör klippas med större sömsmåner, och man justerar dem när de är färdigt broderade.

Sömnad.

Börja sömnaden med att brodera de olika delarna. Linningarna sys så att prästkragen kommer vid knapphålet, och så att blommorna svänger nedåt. På kragen kommer prästkragarna framåt, altså mot varandra, och på förslaget sys blommorna så att de svänger åt vänster, när man har blusen på sig.

Alla sömmar sys med c:a $\frac{1}{2}$ cm bred fällsöm.

Först syr man fast spjället i ärmarna. Därefter syr man ihop ärmarna, men lämnar 6 cm för sprund ner i ärmen, och det fällas smalt. Nertill syr man en rynktråd på maskin (4 mm stygnlängd). Sätt knappnålar som märken och dela ärmvidden i 4 lika stora delar.

Sy ihop linningen till önskad längd. Bredden bör vara 5 cm. Vik in sömsmån uppe och dela linningens längd också i 4 delar. Från sprundet lämnar man c:a 1 cm utan rynkor (knäppningen). Sy sedan fast linningen i ärmen (för hand) med små fällstygn från rätsidan, så att man tar 2-3 av tygets trådar på nålen mitt i rynkan och så fast i linningens kant. Ge akt på att knappnålarna man satt till märken kommer mot varandra! Sy likadant från avigsidan, men tag nu fast i tyget där rynkstygnen är sydda. Detta kallas stripade rynkor.

När linningen är klar veckar man ärmen upptill. Övre kanten bör bli 40 cm, spjället ej medräknat. Gör först ett brädveck och därefter 2 grupper om 3 små veck utåt på var sida om brädvecket. Se bilden! Lägg Ärmarna åt sidan.

Sy nu fast förslaget som bör vara 20 cm långt som färdigt. Fälla vänstra sidan smalt. Sy förslaget i högra sidan (från rätsidan), sväng till avigsidan och sy fast för hand i maskinsöm. Vik in nedre kanten och sy på maskin med 2 sömmar nertill med 7-8 mm mellanrum. Se bild

Sy ihop kragen och sy fast den på maskin från rätsidan, vik över till avigsidan och sy andra sömmen för hand med små fällstygn som tas under maskinstygnen.

Sy nu ärmarna i blusen och sedan sidsömmarna, men lämna 8 cm osytt nerifrån.

Dela steglappen i 2 lika stora delar, från hörn till hörn. Sy en smal fäll över det snedklippta. Sy i steglappen så att dess sidor blir 3 cm och fälla sist och slutligen skjortan nertill med en smal fäll.

Knäppning.

Sy 3 st trådknappar, 1 till varje ärmlinning och 1 uppe vid kragen. I ärmarna syr man knapphål och i förslaget en ögla. Knapphålen sys run-
da där knapphalsen vilar och med träns i andra ändan.

Beskrivning till sydd knapp = trådknapp.

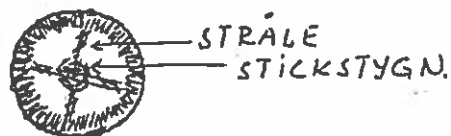
Tag ett hårttvinnat garn, gärna lingarn, till stomme, och ett hårttvinnat vitt märkgarn nr 16 el. 20 att sy över med. En vanlig blyerts-
penna ger en lagom stor knapp.

Vira lingarnet stadigt runt pennan c:a 15 varv ovanpå varandra. Trä
garnändan på en nål och sy överkaststygn omkring den blivande stommen,
som man försiktigt har fört av pennan och håller mellan vänstra handens
tumme och pekfinger. Sy först 1-2 varv med glesa stygn så man får stom-
men jämn. Därefter sys ett varv med täta stygn, och nu drar man till
garnet ordentligt, för att knappen som färdig skall bli så hård att den
ej går att klämma ihop från sida till sida.

Tag nu märkgarnet och sy över stommen med langettstygn. Dra till gar-
net hårt och sy tätt med stygn. Knutarna bör komma som en vacker rand
längs yttre kanten. När man sytt runtom, gör man 4 strålar, vilka sys
över med överkaststygn. Kom upp med garnet i mitten och fäst ihop strå-
larna med stickstygn. Det ger en stadigare knapp. Fäst garnet, men läm-
na en svans att sy i knappen med.

LYCKA TILL!

Greta Karlsson.

*Jomala
Byggedräktskommitté*

KALAFIVA

ALLA MÖNSTER RITADE UTAN SÖMSMÅN.

BLUSEN
 TYGÅTGÅNG 2,35 m
 AV 90 CM BREDD
 RÖTT MÄRKGÄRN
 NR 16 FÄRGEN 321
 STRÅMATY 4
 FÖRKLÄDET
 TYGÅTGÅNG 75 cm
 AV SAMMA TYG

BLUS

ARM

KRAGE

ÄRMNING

FÖRBJUK

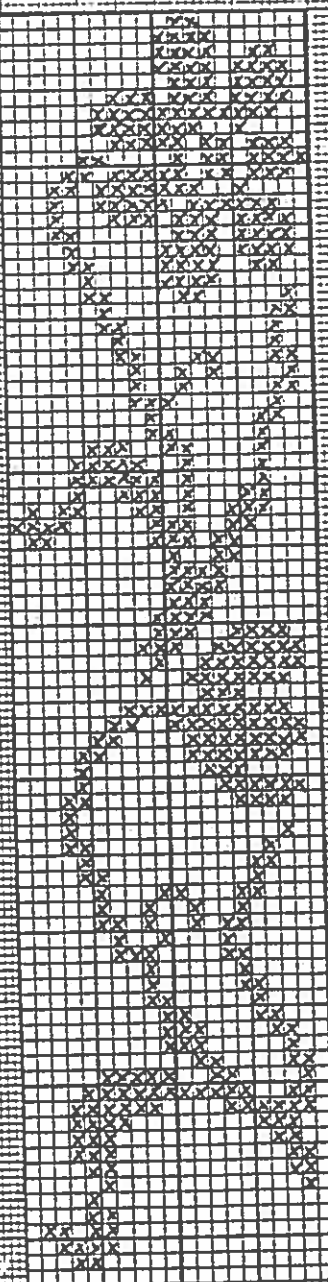
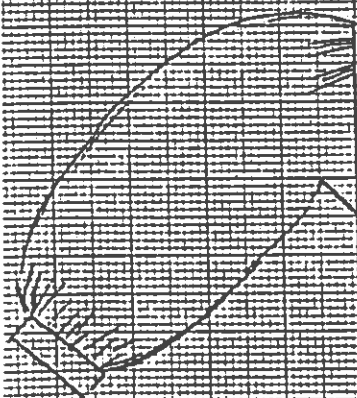
SPÄL

STEG
 LAPP

SÄ VEGKAS ÄRMEN LIPPE

ÄRMNING

SMÅSKINSON

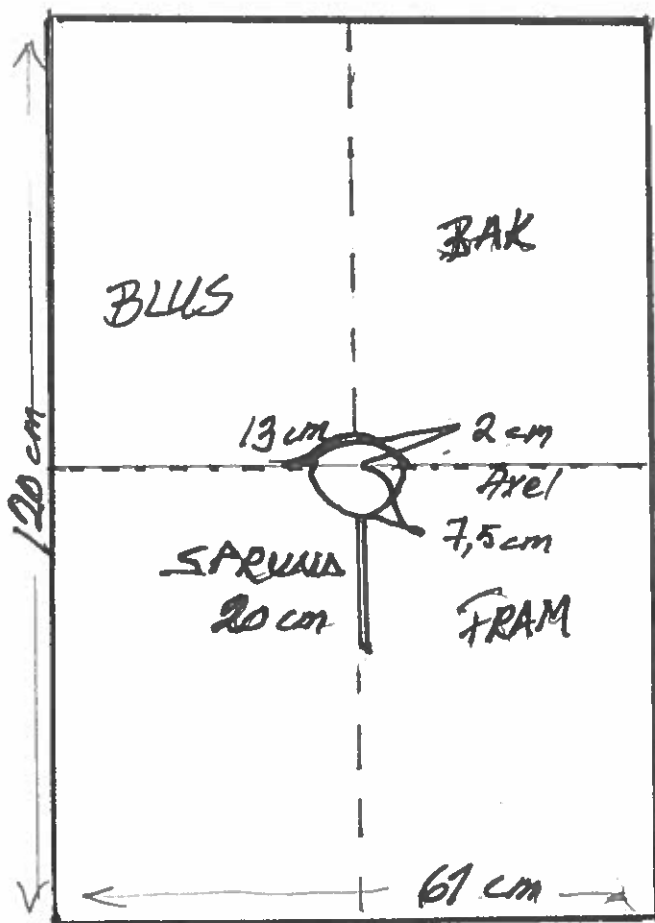

Larval
 Flygskinnshammalla

UPPRITAT AV

C. L. Larval

JOMALA DAMBLUS MED KORSDYNSMÖNSTER

MÖNSTERSTORLEK PÅ TILLSKÄRNINGSPÅN

STORLEK 42 BRÖSTVIDD + 20 = 122 : 2 = 6

EGEN STORLEK

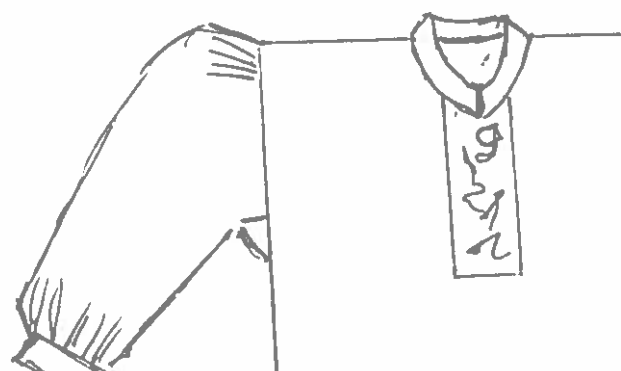
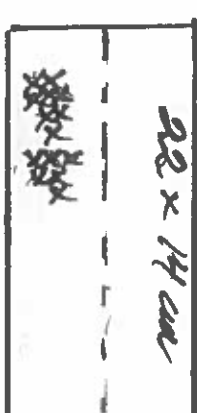
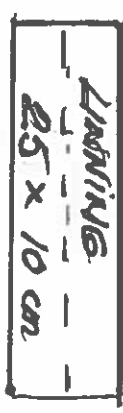
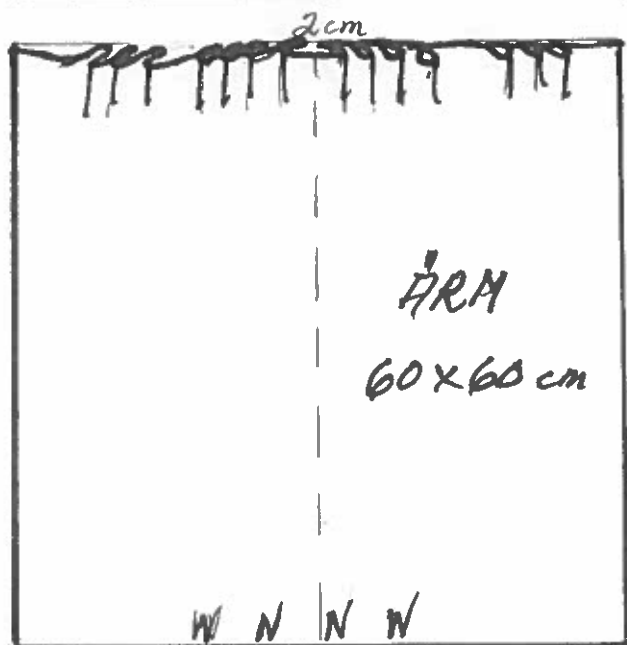
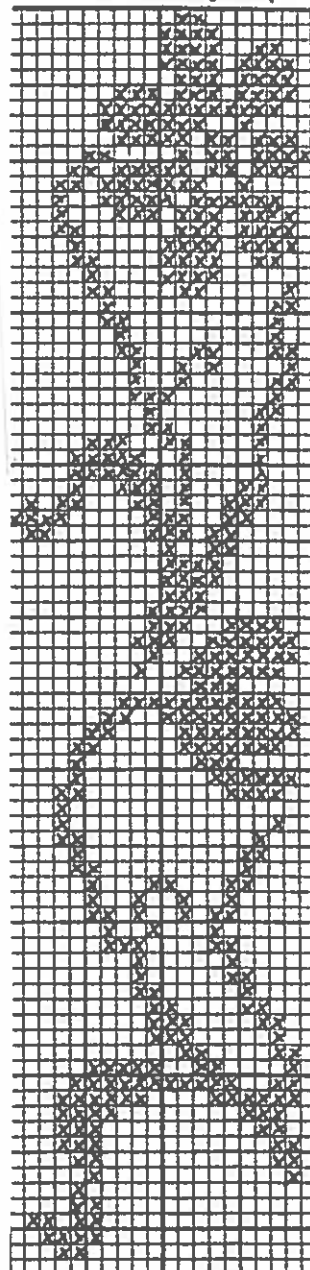
BRÖSTV. + 20 : 2 =

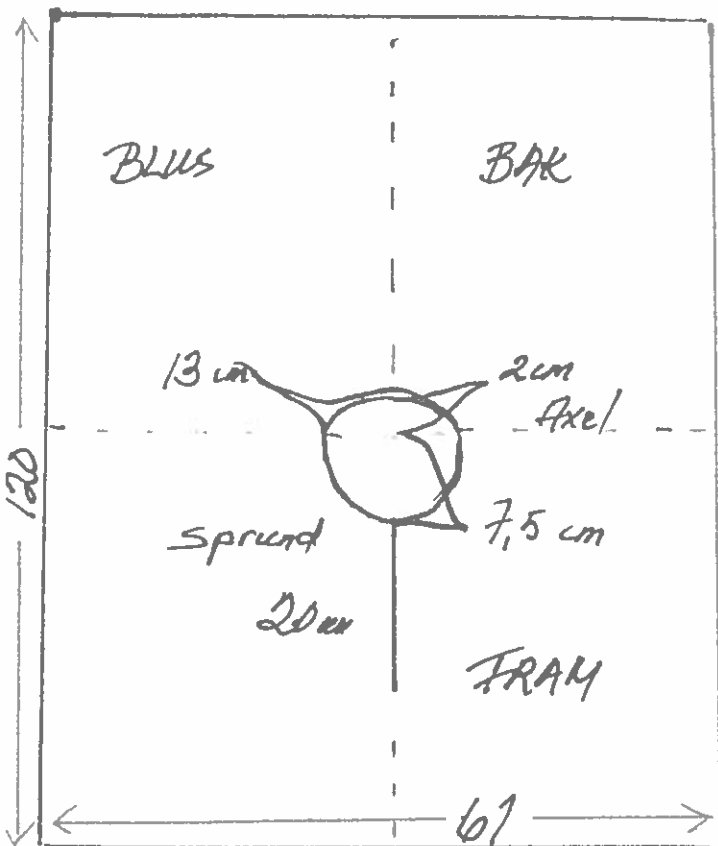
STRÅMAL 7 4

FÖRKLÄDET AV
SAMMA TYG 75 cm

Sömnad

1. Börja sömnaden med att brodera de olika delarna. Linningarna sys så att prästkragen kommer vid knapphållet, blommorna svänger nedåt. På kragen kommer prästkragarna framåt, altså mot varandra. På sprundet sys blommorna så att de svänger till vänster när blusen är på.
2. Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm.

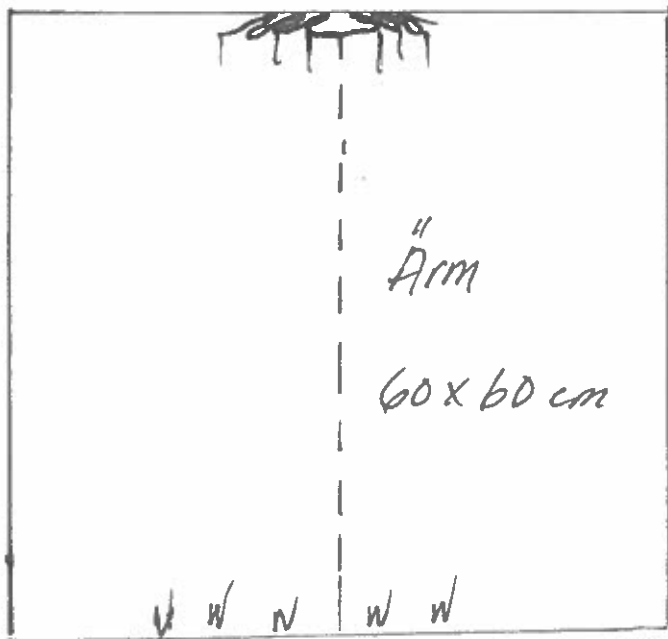
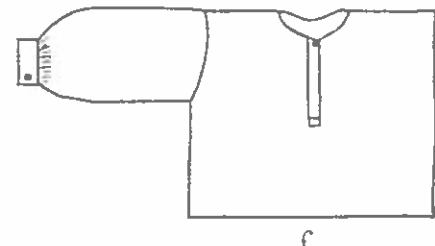

Mönsterstorlek på tillskärningsplan
 Storlek 42 Bröstvidth + 20 = 122 : 2 = 61

EGEN STORLEK
 Bröstvidth + 20 : 2 =

SÖMNAD

Alla sömmar sys med $\frac{1}{2}$ cm
 bred fällsöm.

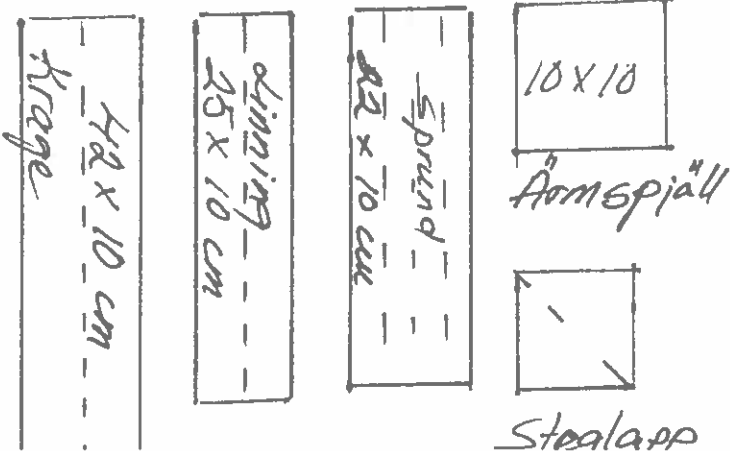
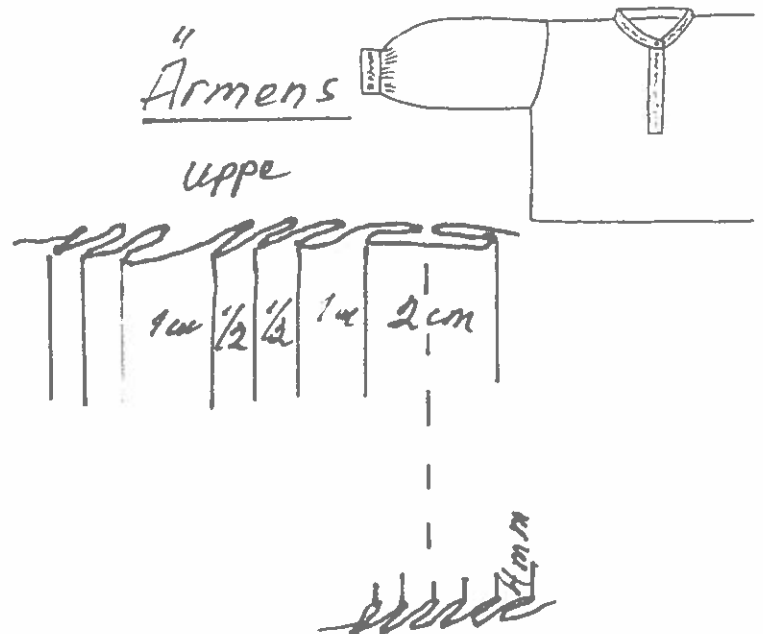

Blus 1: av vitt bomullstyg, sydd med en 3 cm hög halslinning och med ett 20 cm långt och 3 cm brett motveck framtill. Blusen knäppes med dold knäppning under motvecket. Vanlig isydd ärm, rynkad vid de 5 cm breda ärmlinningarna, som knäppes med en trådknapp mitt på linningen. På halslinningen, ärmlinningarna och motvecket framtill sys ett gammalt allmogebroderi i korsstyg i rött. (Sys på stramalj.)

Blus 2: som blus 1, men utan den höga halslinningen och broderiet.

Ärmens

uppe

Virkad spets till Jomala folkdräkts damblus.

Garn: Mölnlycke virkgarn Nr. 12 (40).

Virknål: Imra Nr. 1.

Förkortningar: lm = luftmaska

fm = fastmaska

st = stolpe

lmb = luftmaskbåge

*Jomala
Byggedräktskommitté*

Arbetsbeskrivning.

Börja med att lägga upp 7 lm.

Varv 1. 1 st med nedtag i 4:de lm från nålen, 2 st i följande 2 lm,

3 lm 1 st med samma nedtag som sista st, 4 lm.

Varv 2. 4 st 2 lm 1 st om lmb av 3 lm, 4 lm.

Varv 3. 3 st 3 lm 1 st om lmb av 2 lm, 4 lm.

Varv 4. 4 st 2 lm 1 st om lmb av 3 lm, * 2 lm 1 st med nedtag om de 4 lm

i kanten bredvid gruppen av 3 st, * upprepa ytterligare 5 ggr,

1 fm om de 4 lm i kanten vid nästa grupp av 3 st.

Varv 5. * 1 fm 3 lm 2 fm om lmb av 2 lm, * upprepa ytterligare 4 ggr, 3

fm om följande lmb, 3 lm, 3 st 3 lm 1 st om lmb av 2 lm, 4 lm.

Upprepa från varv 2 och virka spetsen så lång den skall vara. Därefter

virkar man ett varv i innerkanten att sy fast i. Det består av 5 lm och

1 fm som tas i varje udd av gruppen om 4 st.

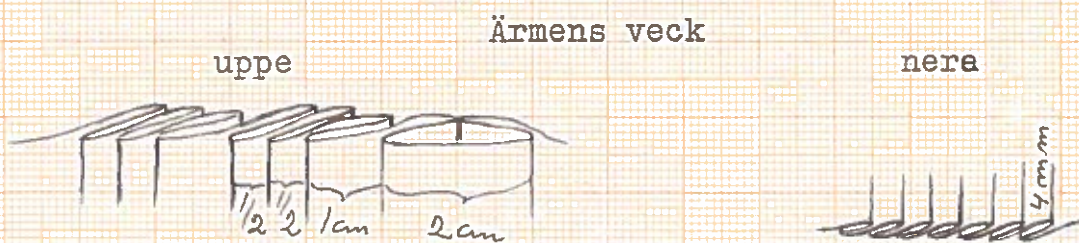
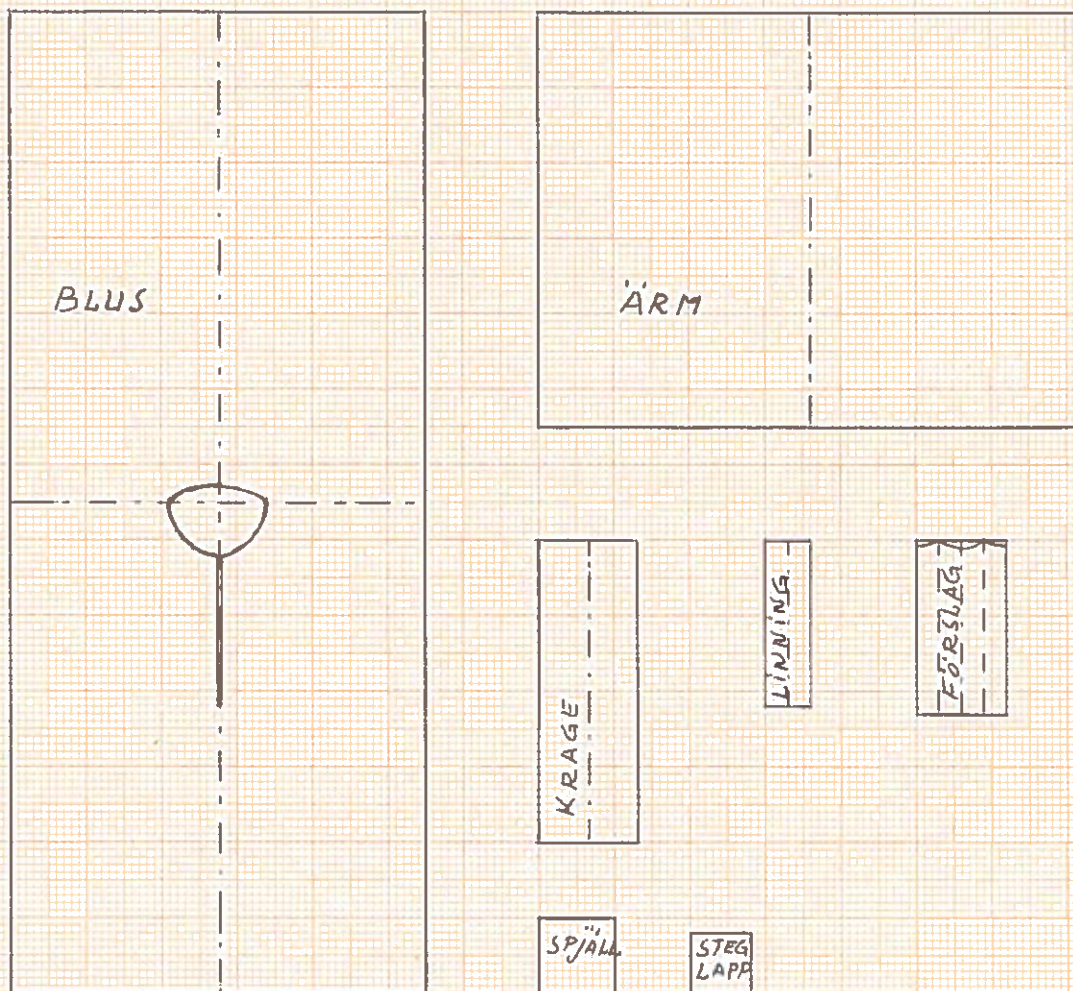
rätsida

avigsida

Jomala folkdrakts damblus med virkad spets och veckad ärm.

Skala 1:10

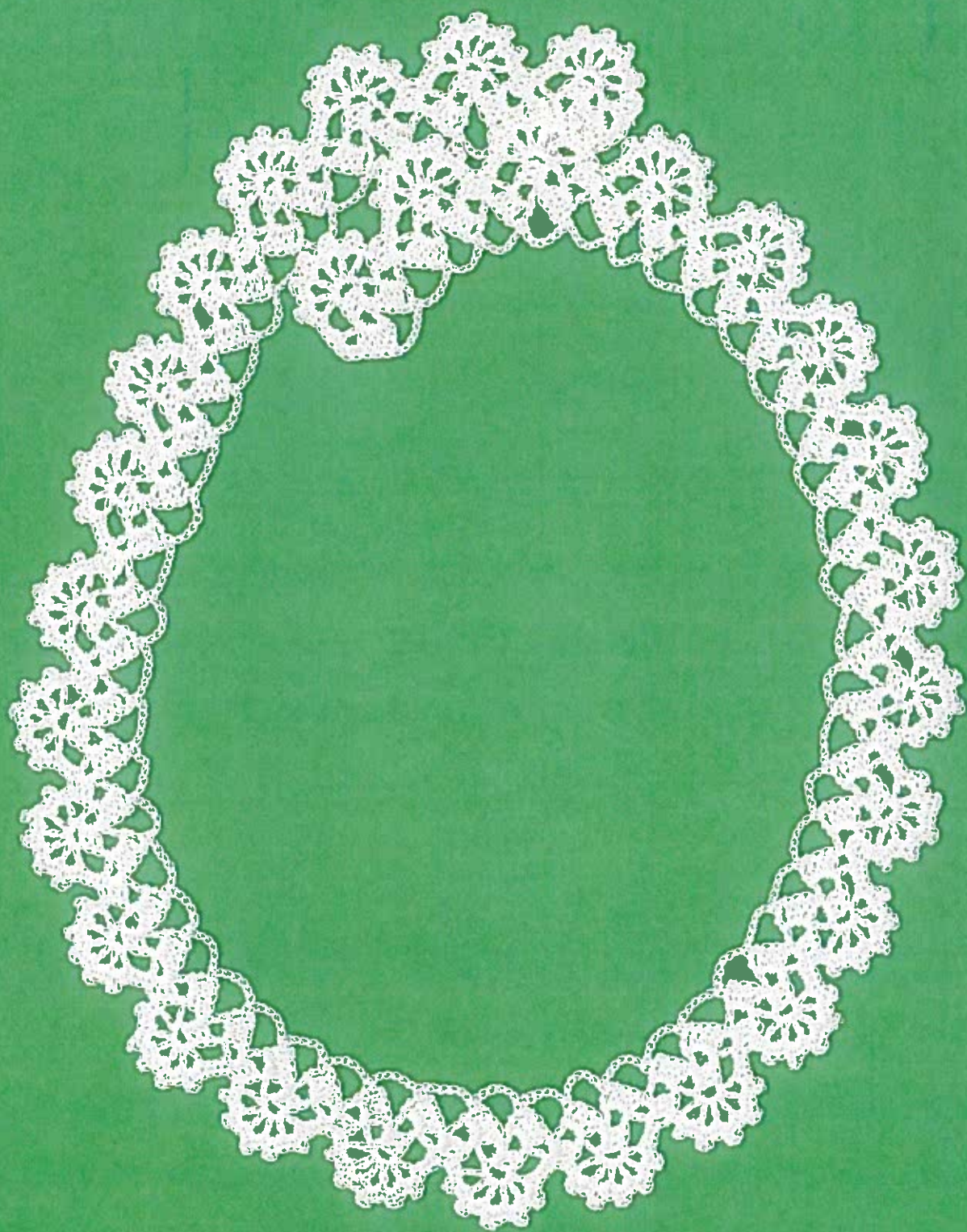
Tygåtgång: 2 m 40 cm tyg av 90 cm:s bredd.

Virkgarn: Mölnlycke virkgarn Nr 50.

Ärmspjället och steglappen behöver ingen extra sömsmån.

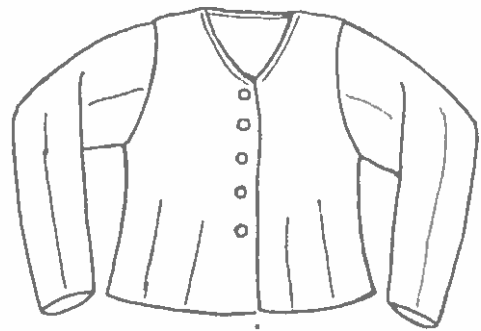
De andra delarna klipptes med 1 cm sömsmån.

Greta Karlsson

Jomala kvinnotröja

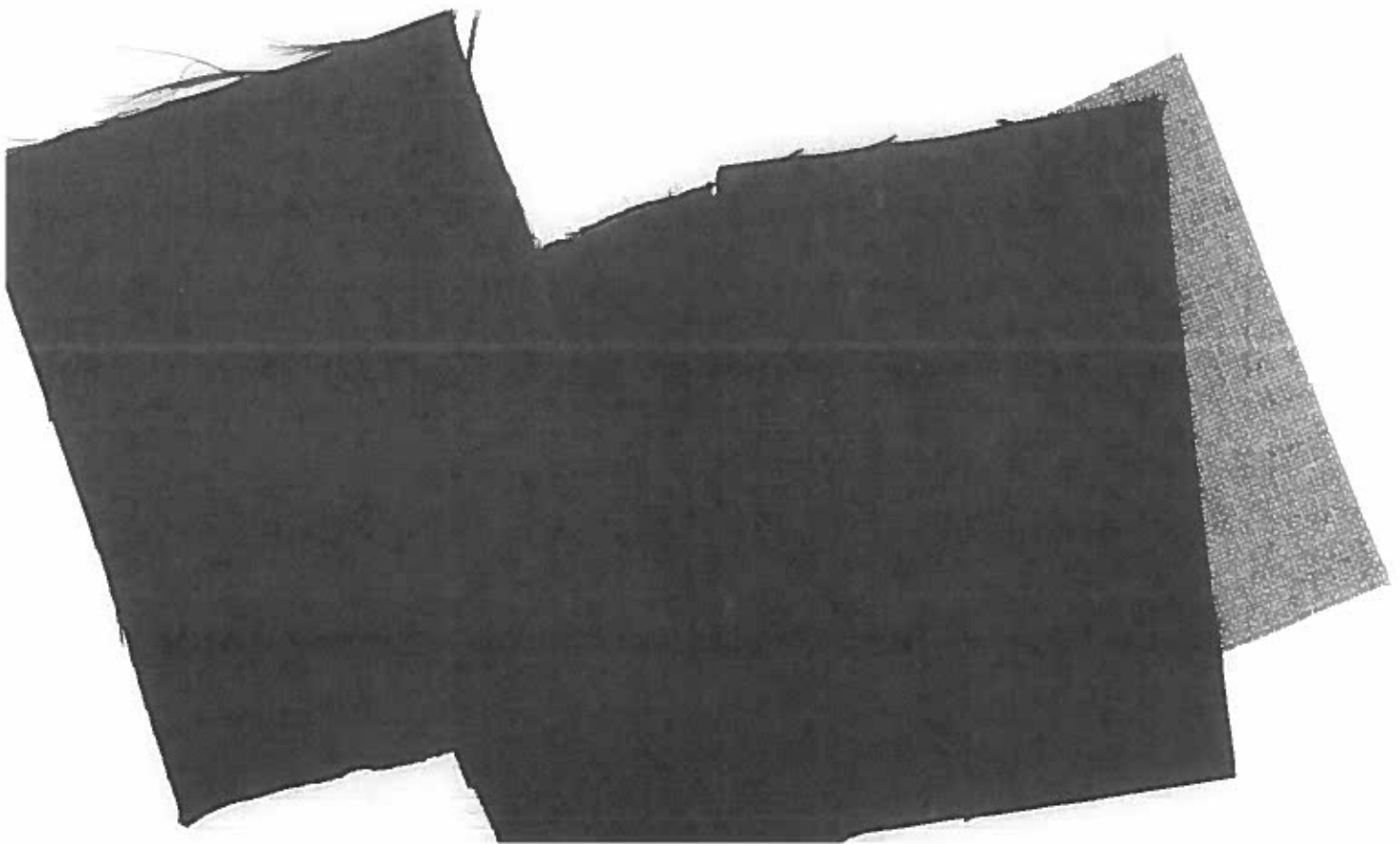
Tröja: av svart tyg, med någon liten urringning kring halsen, kantad med en smal halskantning av tröjans tyg, knäppt mitt framtill med 5—6 överklädda knappar eller svarta benknappar i en rad, som slutar vid midjan. Ärmarna är vidare upptill och snävare nedtill utan uppslag eller knappar. Tröjan har en söm under armen, mittelsöm och svängda sidosömmar i ryggen, är insvängd och åtsittande i midjan och utsvängd nedåt. Den når c. 20—25 cm nedanom midjan och vid nedre delen av sidosömmarna sys 20—25 cm långa inåtvända motveck, som bildar skörtveck, och vid vardera skörtveckets övre ända sys en överklädd knapp.

j

k

Den åländska STORSCHALEN

År 1995 godkändes en gemensam folkdräktschal för Ålands kvinnodräkter. Originalen kommer från Norrgårds, Tärnebolstad, Finström. Här visas den nyvävda schalen av Inger Mörn, iklädd den gamla saltviksdräkten från 1876, den mest autentiska av landskapets folkdräkter. Schalen finns bland bokens beskrivningar under namnet Amalia Charlotta, sid. 25.

ÅLANDS MARTHADISTRIKTS
HEMSLÖJDSSEKTION

Originalen tillhör Rainer Kronstam, Norrgårds i Tärnebolstad. Den schal som är godkänd att bäras till de åländska folkdräkterna är en kopia av denna schal men med natursvart ullgarn i stället för det blåliga garnet i originalet. Schalen är vävd i ett stycke och av tvåtrådigt handspunnet ullgarn. Färgerna i den gamla schalen är ljusgrått, vitt och mörkt blåligt. Den 7 cm breda fransen runt om är gjord av varp- och inslagstrådar. Franstrådarna är inte tvinnade och har inte heller någon knut.

Vävbeskrivning

Beskrivningen nedan gäller inte originalet utan schalen i den form som den godkänns som "storschal" att bäras till de åländska folkdräkterna.

Storlek: 154 x 154 cm + 7 cm frans.

Schalen vävs i två våder.

Teknik: Tuskaft med färgeffekt (se Klara)

Sked: 70/1

Täthet: 7 trådar per cm i varpen och samma i inslaget.

Antal trådar: 552 + 8 trådar för vävning av fransen.

Vävbredd: 85 cm = 78 cm + 7 cm frans.

Material: Varp och inslag av entrådigt ullgarn Nm 6 eller tvåtrådigt ullgarn Nm 12/2 eller Nm 18/2. Färgerna naturvitt, grått och natursvart.

Mönstret består av stora och små rutor, som uppkommer som färgeffekter. Stora rutan är 10,5 x 10,5 cm och lilla rutan är 2,5 x 2,5 cm. Den stora rutan består av 80 trådar, den lilla av 16 trådar. Mönstret åstadkoms genom färgbyten. Rutorna har turvis en mörk och en ljus tråd i både varp och inslag. Byte av ruta får man genom att väva två grå trådar efter varandra.

Schalen revas med en tråd i vardera färgen. Vid solvning är trådarna växelvis grå och vita. Vid övergången mellan rutorna byts ordningsföljden mellan färgerna så, att 2 mörkgrå trådar solvas efter varandra.

Inslaget är också växelvis grått och vitt. Då 2 grå trådar slås in efter varandra byter man ruta.

Reva ytterligare en varpfläta med 8 trådar och i samma längd för vävning av fransen.

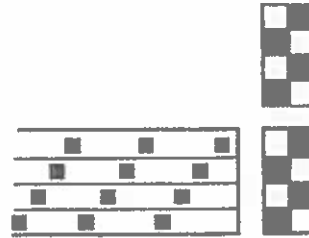
Revnota:

grått	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	282
vitt		1		1						1		1		1	1	222
svart						1	1									48
	x 8	x 40	x 8	x 40	x 8	x 40	x 8	x 40	x 8	x 40	x 8	x 40	x 8	x 40	x 22*	552
	vänst. kant		rand		x 3		hälften av botten									

* halva rutan + 4 extra trådar för stadkanten. Dessa tråds tätare i skeden. Stadkanten gör det

Vävuppsättning:

Solva färgerna i den ordning som anges i revnotan. Den extra varpflätan för vävning av fransen solvas i tuskaft och träas i sked ca 8 cm ytterom de övriga varptrådarna.

Inslagsordning:

Kant:	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Bård:	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Mittpartiet:	*		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	*		
	* — * 7 gånger		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Bård:	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Kant:	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)

Väv två likadana våder så att rutorna i den senare våden upprepas i *omvänd ordning*. Då kommer mönstret att stämma. Lämna minst 20 cm av varpen ovävd mellan våderna för att bilda fransar.

Montering och fransar:

Sy ihop våderna. Fransarna bildas av inslag och varp och knyts inte.

Materialen i schalarna

Det vanligaste materialet i de äldre schalarna är ull. Bomulls- och lingarn förekommer också som varp med ullgarn som inslag. Vanligen använde man ullens naturliga färger, grått, svart och naturvitt. Ibland kompletterades väven med någon annan kulör, ofta olika toner av lila.

Fransarna

De äldsta beskrivna schalarna har oftast isydd frans. Garnet till fransarna är spunnet på olika sätt.

Schalen *Anna Kristina* har krullig frans. Det krulliga har åstadkommits genom att man spunnit två trådar åt olika håll och sedan tvinnat ihop dem. Vanligt spunnet entrådigt och tvåtrådigt ullgarn användes också för isydd frans. Fransen till schalen *Klara* och en del av de övriga schalarnas fransar utgörs av förlängt inslag i väven. Stödtrådar för fransen revas i samband med schalens ränning och bommas på samtidigt med den övriga ränningen. Stödtrådarna träds i skeden på ca 12-15 cm avstånd från den övriga varpen. Vid vävningen går man runt stödtrådarna med

Beskrivning av vanliga fransknytningar på schalar:

Fig. 1

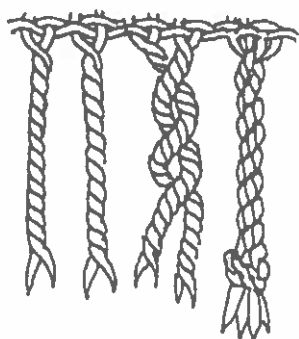

Fig. 2

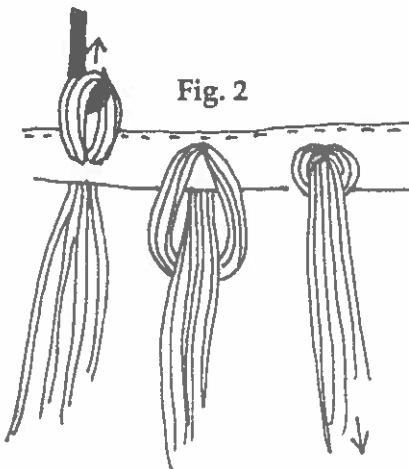

Fig. 3

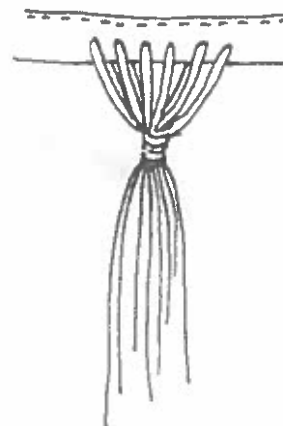

Fig. 5

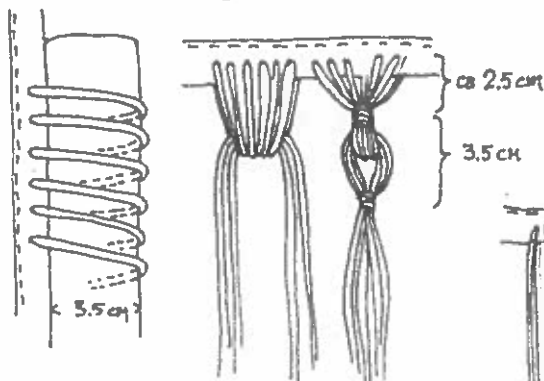

Fig. 4

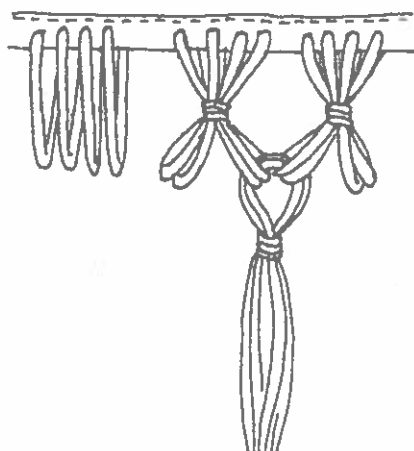
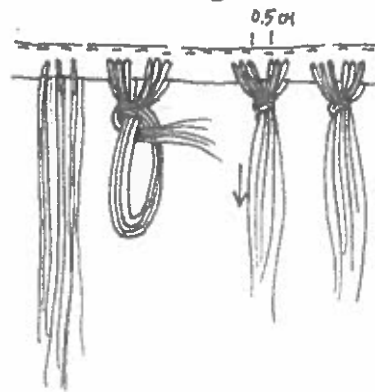

Fig. 6

c

d

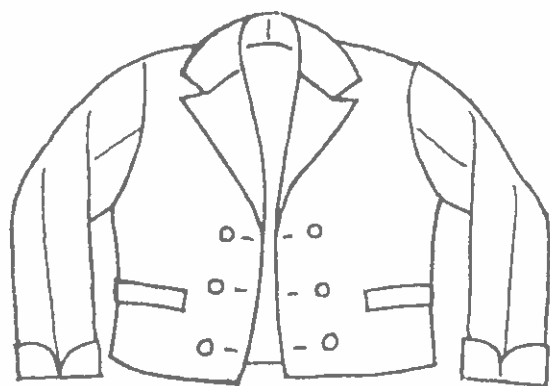
Jomala mansdräkts väst

Väst: i samma mönster som kjoltyget, men med hälften smalare ränder.

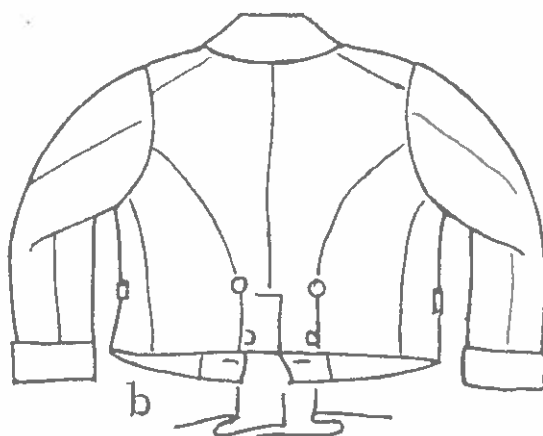
(Rand med blått 7cm, grön rand $2\frac{1}{2}$ cm, rand med gult i, utan blått, 6 cm.)

Västen är sydd med ränderna löpande rätt upp och ned och med en c. 3 cm hög uppstående krage med trubbvinkliga hörn, stora uppslag knäppta med en liten knapp genom uppslaget. Den har 5 par små flata mässingsknappar i två rader som närmar sig varandra nedtill. Ryggstycket är av oblekt linnetyg eller gult bomullstyg, tillsnört med snören som går genom träsar med 3 hål i varje sida.

a

b

Tröja: (rock) av mörkblå vadmal, sydd med bred nedvikt krage med rätvinkliga hörn och stora uppslag, 3 par stora mässingsknappar i två lodräta rader, breda ärmuppslag utan knappar och två fickor med rakt sydda fick-klaffar. Den har söm under armen, mittelsöm och svängda sidosömmar i ryggen. Vid nedre delen av de svängda sidosömmarna bildas skörtveck. Vid mittelsömmen ett c. 12 cm högt "steg" (sprund). Ett par stora mässingsknappar är sydda i midjehöjd vid sidoskörtens övre ända och ett par inuti skörtvecken vid deras nedre ända. Rocken är så lång att den går till höfterna.

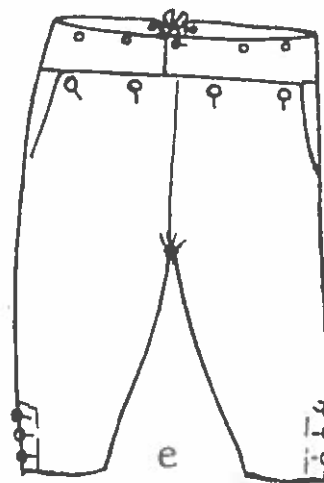
Knäbyxor: av samma tyg som rocken, sydda med en bred lucka intill sidorna, knäppta med 4 stora mässingsknappar, sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av knäna ett sprund med 3 små mässingsknappar som kan knäppas och knälinning med mässings- eller silverspänne.

Byxorna kan sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund och 3 mässingsknappar som knäppes.

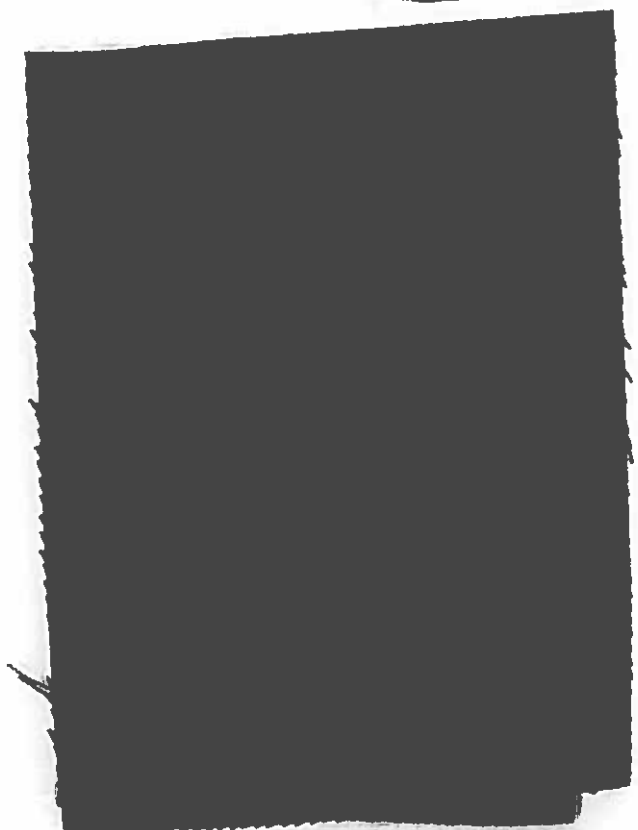
Strumpor: vita eller röda.

Strumpeband: mönstervävda ylleband.

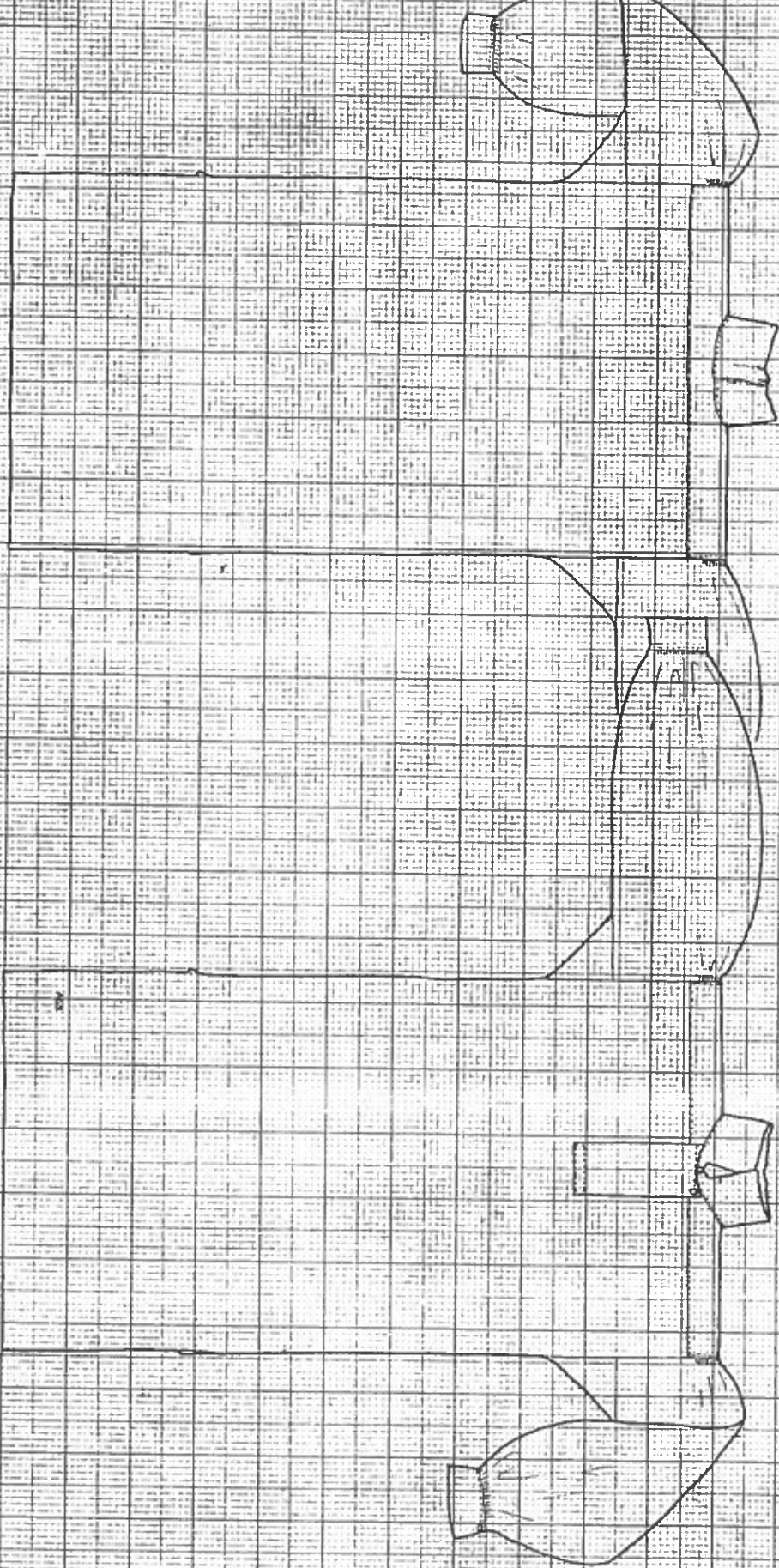
Skor: låga svarta med spänne och övervrusten uppstående plös.

e

funnel view of the tail

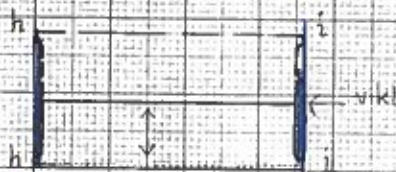

Skala 1:10

Skala 1:10

Bäl

Krage, dubbel

Ok

Oket är fäst i bälten med efterlysnarsträder

Ärm

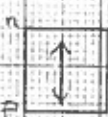

Ärmlinning dubbel

trådnätning

Ärm-spjäll

stöd-kant Sprund 3mm smalt fält

Ärmen är rynkad vid axeln i synlig rynklåd 1/2 cm från fästsyningen, samt rynkad vid ärmlinningen ingen synlig rynklåd

Förslag

Steglapp

Förslag, genomskärning

Skjortan är hopsydd med fällsöm

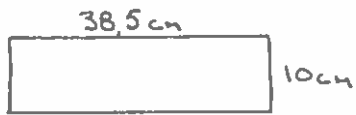
Ärmlinningarna och halsöppningen knäpps med knapp och knapphål

Sprunden och nederkänterna ca 3mm smala fält

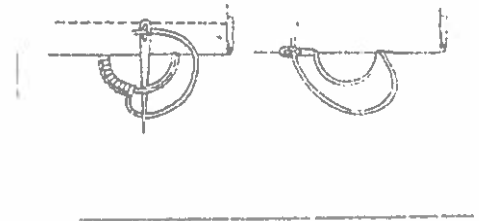
monogrammens placering

Jamaica mans skjorta för fallskärmt.

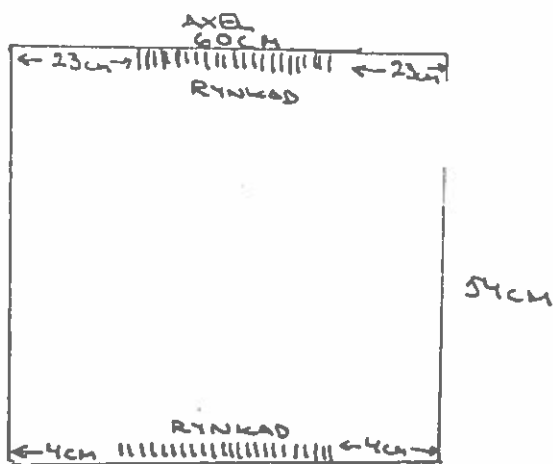
KRAGE

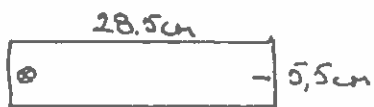
ÖKA SÖMSNÄN

ÄRM

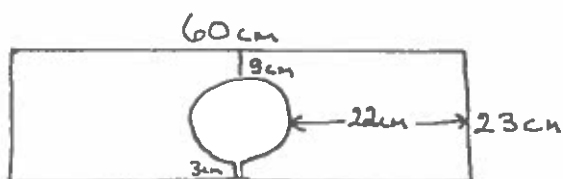
ÄRMLINNING

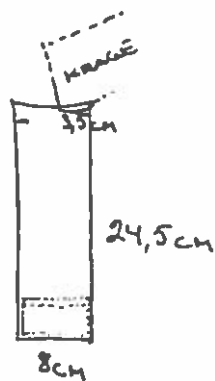

ÄRMSPIJÄLL

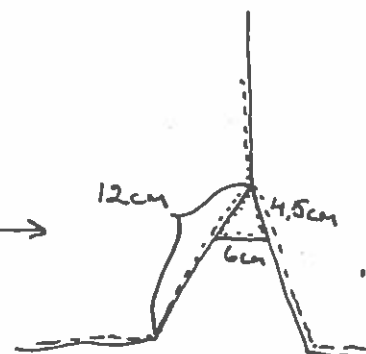
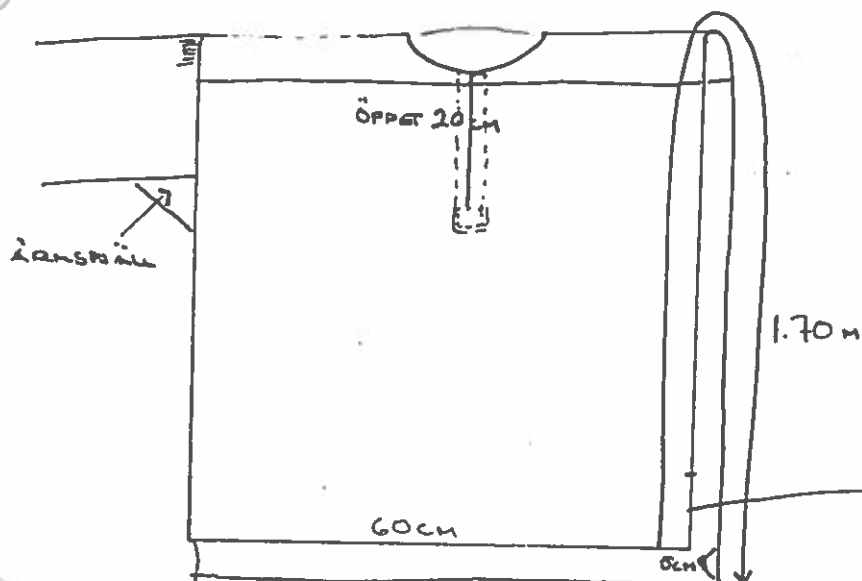

ÖK (PÅSYDD)

FRAM- OCH BAKSTYCKE

ALANDS LÄNDESKRISTEN
ALANDS MO
FT. 22100 MARINEN
ALAND PINTONI

MANS SKJORTA

Mönsterstorlek på tillskärningsplan

Storlek 52 $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{125}{2} = 62,5 \text{ cm}$

Egen storlek. $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$

Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm. Alla delar klipps trådraka.

Ärmar: Veckgrupp med ett 3 cm brett utåtvänt motveck i mitten och 4 st. 1,5 cm breda veck åt var sida.

-5 cm bred linning, smålagda veck mot linningen, åt ett håll.

-"Sprundklaffen" 26 cm lång och 6 cm bred.

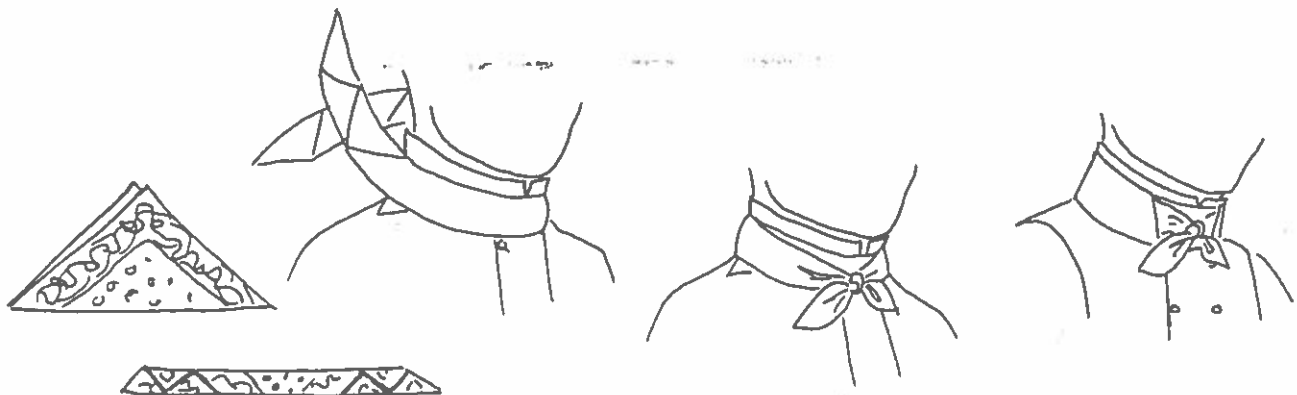
-Krage med rundade hörn.

I mansdräkten började halskläden användas omkring sekelskiftet 1800. De finaste halsklädena var av silke och i enklare sammanhang användes halskläden av kattun. Halsklädet är kvadratisk eller trekantigt. Det viks så att det blir avlångt och knyts utanpå kragen. Kragen kan bäras uppstående eller vikas ner över halsklädet. Kläden kallades ibland för näsduk, trots att de aldrig användes att snyta sig i.

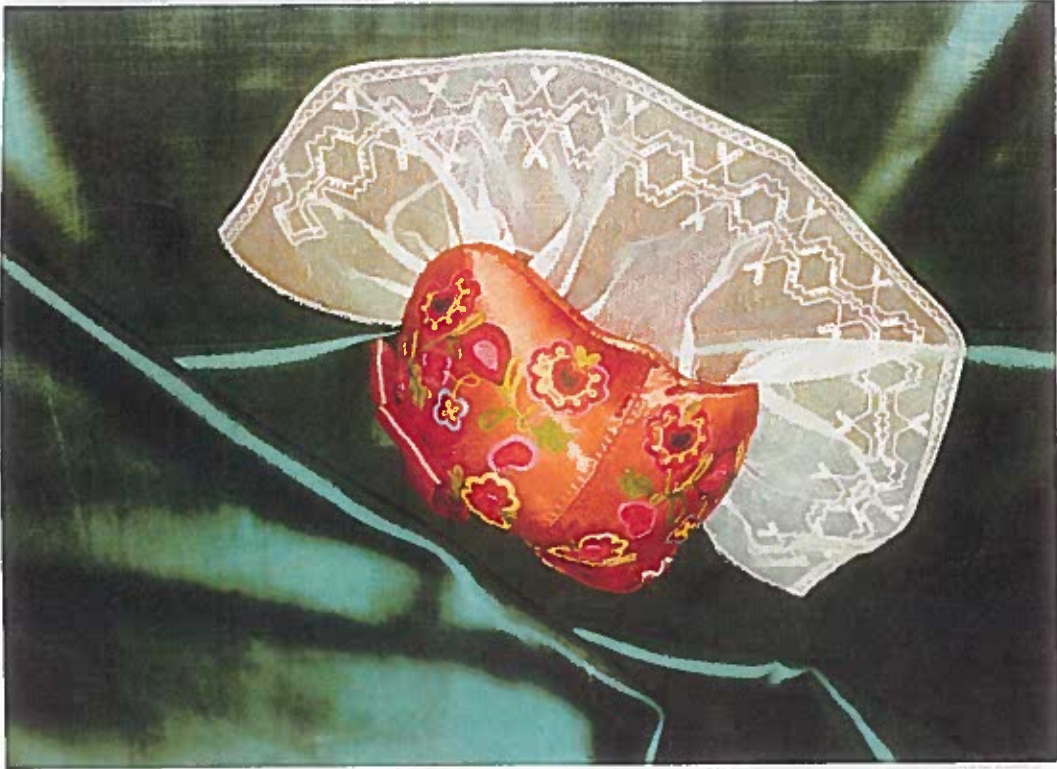
Halskläden av siden har ofta repad frans och behöver inte fällas. Halskläden av kattun var förr av ett tyg med avpassat tryck. Eftersom det numera är svårt att finna ett sådant tyg, kan det ersättas med ett tyg i metervara, som har samma färg och samma typ av tryck som originalet. Klädet fällas med en smal dubbel fäll 0,4 cm bred. Sy med fällstyg och använd gråbrun lintråd.

På senare tid har det spridits ett

bruk, att låta ett kattunskläde, kallat snusnäsduk, hänga ut ur byxluckan. Att göra så hade ansetts högst opassande förr och bör inte förekomma nu heller. Den som ville torka svetten ur pannan använde skjortärmarna och snöt sig gjorde man i fingrarna!

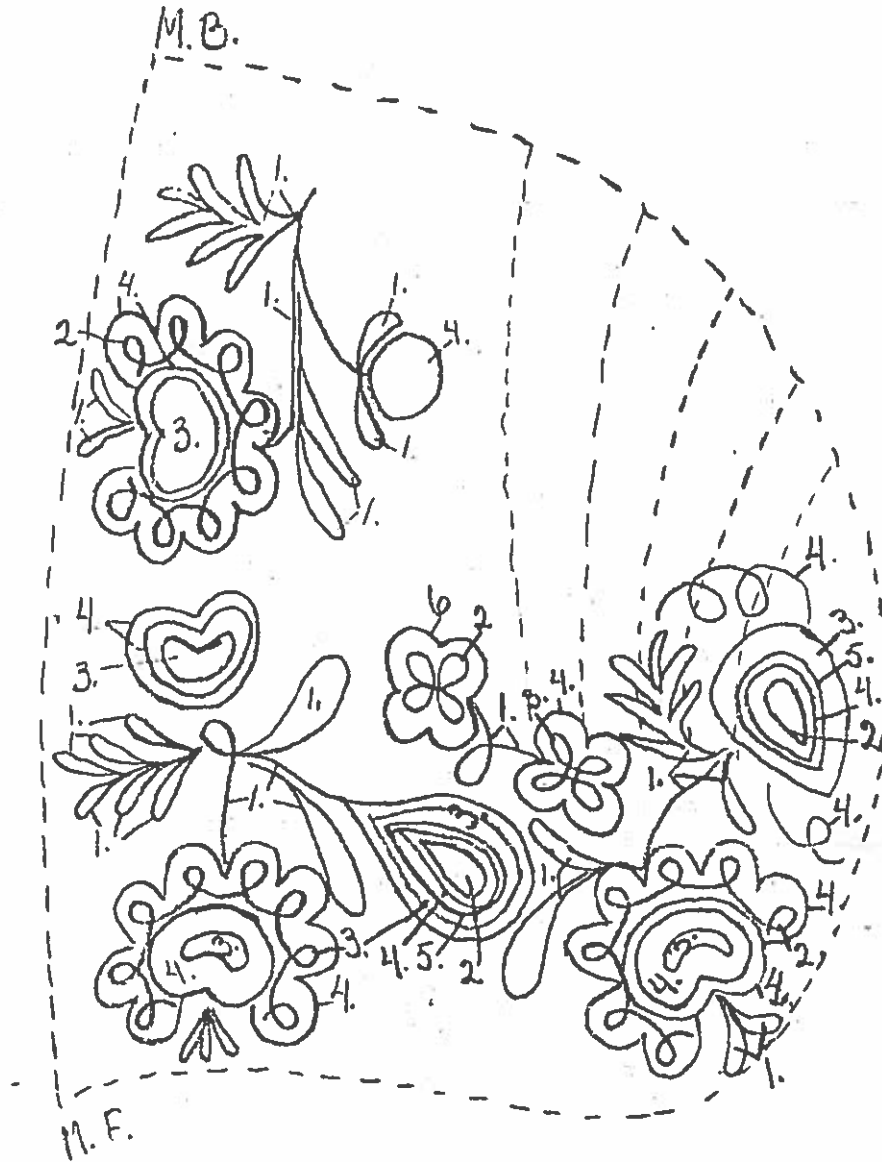

AMALIA

Jomala bindmossa

AMALIA

Efter DMC moulinegarnskarta

1. Grön	3346
2. Gul	726
3. Mörkröd	902
4. Röd	498
5. Mörkblå	336
6. Blå	334

Broderas med kedjestygn
på rött tyg

Helland
Hörnd
Ljund

Fram

9-44

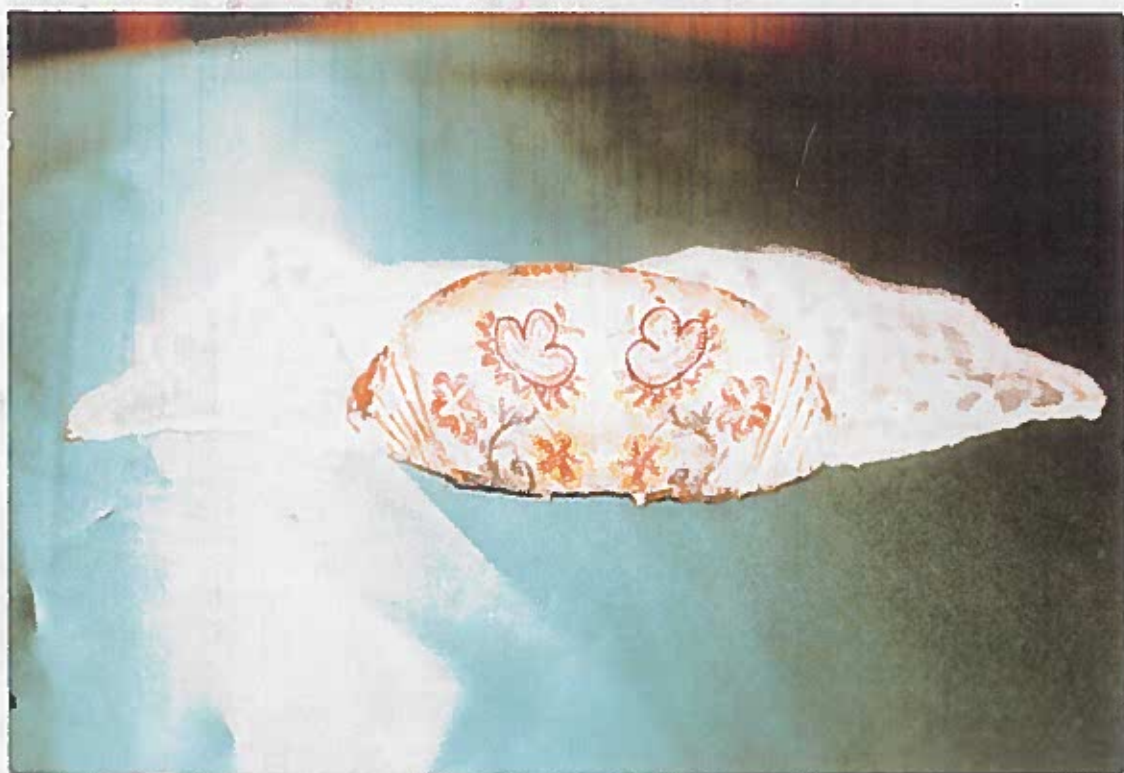
Amalia.

Amalia Heinrichs Söley var bindmässan
till sin färdskrift, bindmässan är från slutet av 1700
och i Göta Jäkonsson Karlsson äga Örningsöley.

Amalia.

9-11

Amalia.

Amalia Thirren Söthy har beklagat
till sin fattighet, beklagat sin
och i Söta Johanna Söthy och Söthy.

Amalia.

Re-M. f.

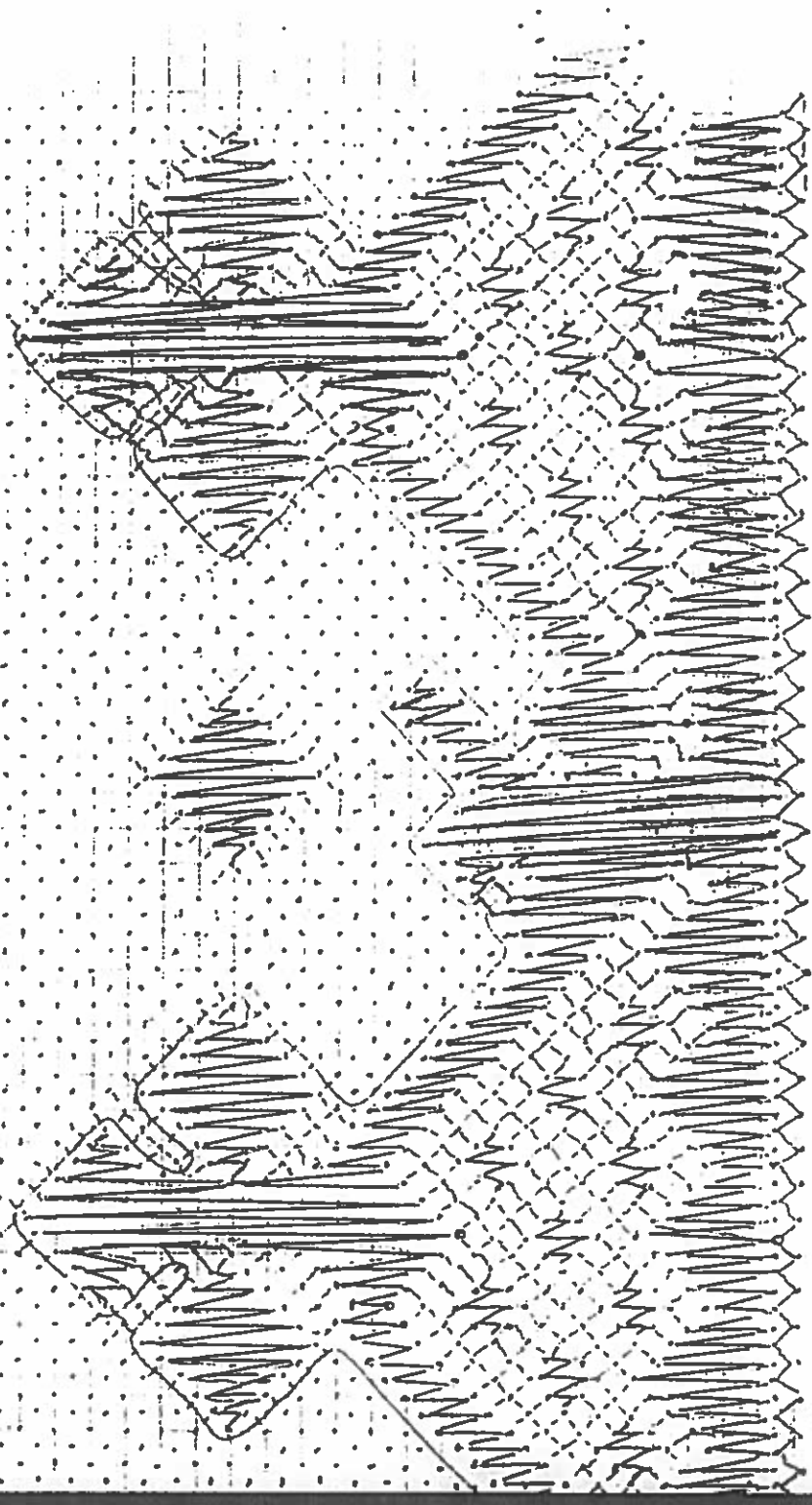

Jamala
Pöytäseurakunta
Amanda Finnan
Jauala
Lillman

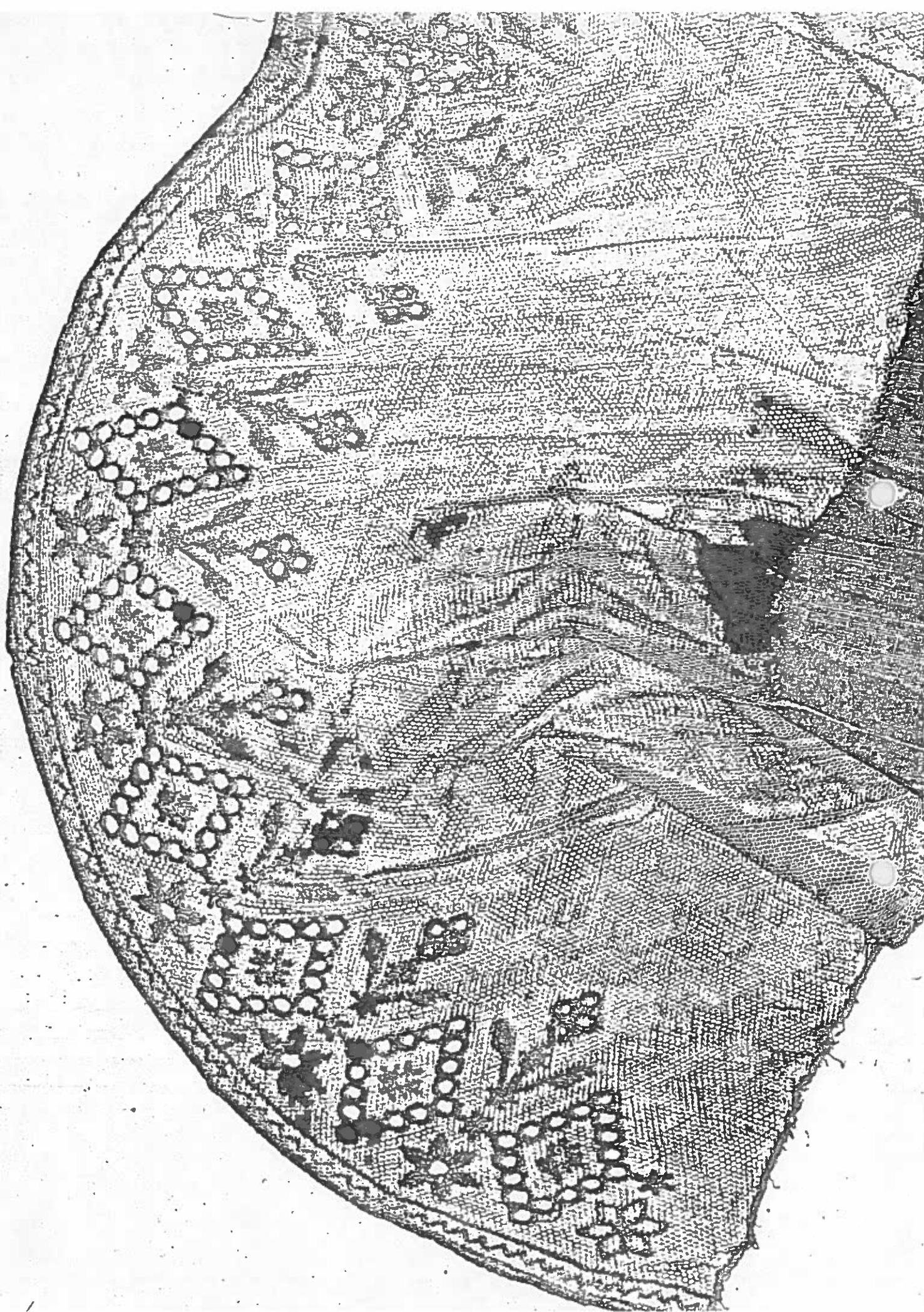
100 m. in water from
the bottom

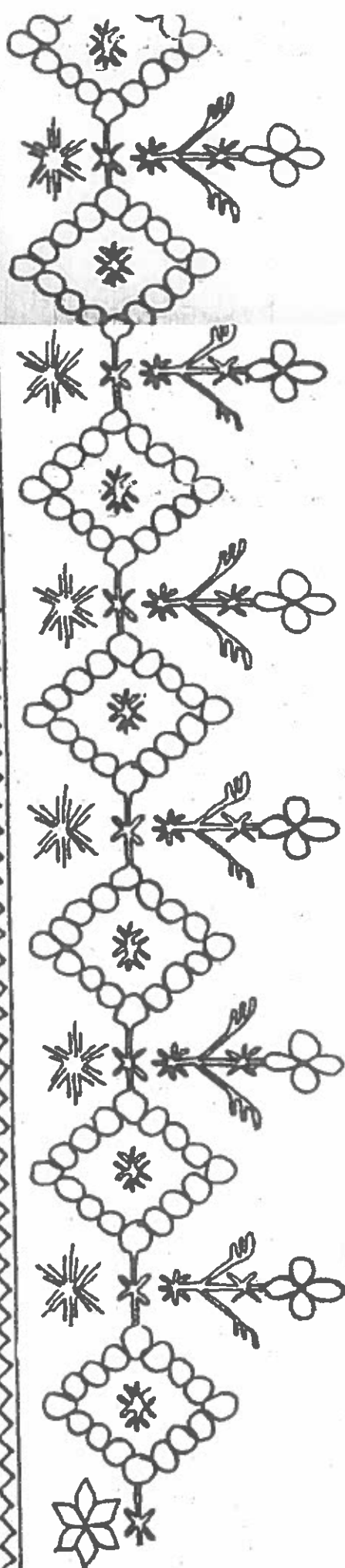

53 p. 100

Wedge of the bottom 1992

from the bottom

STYCKE

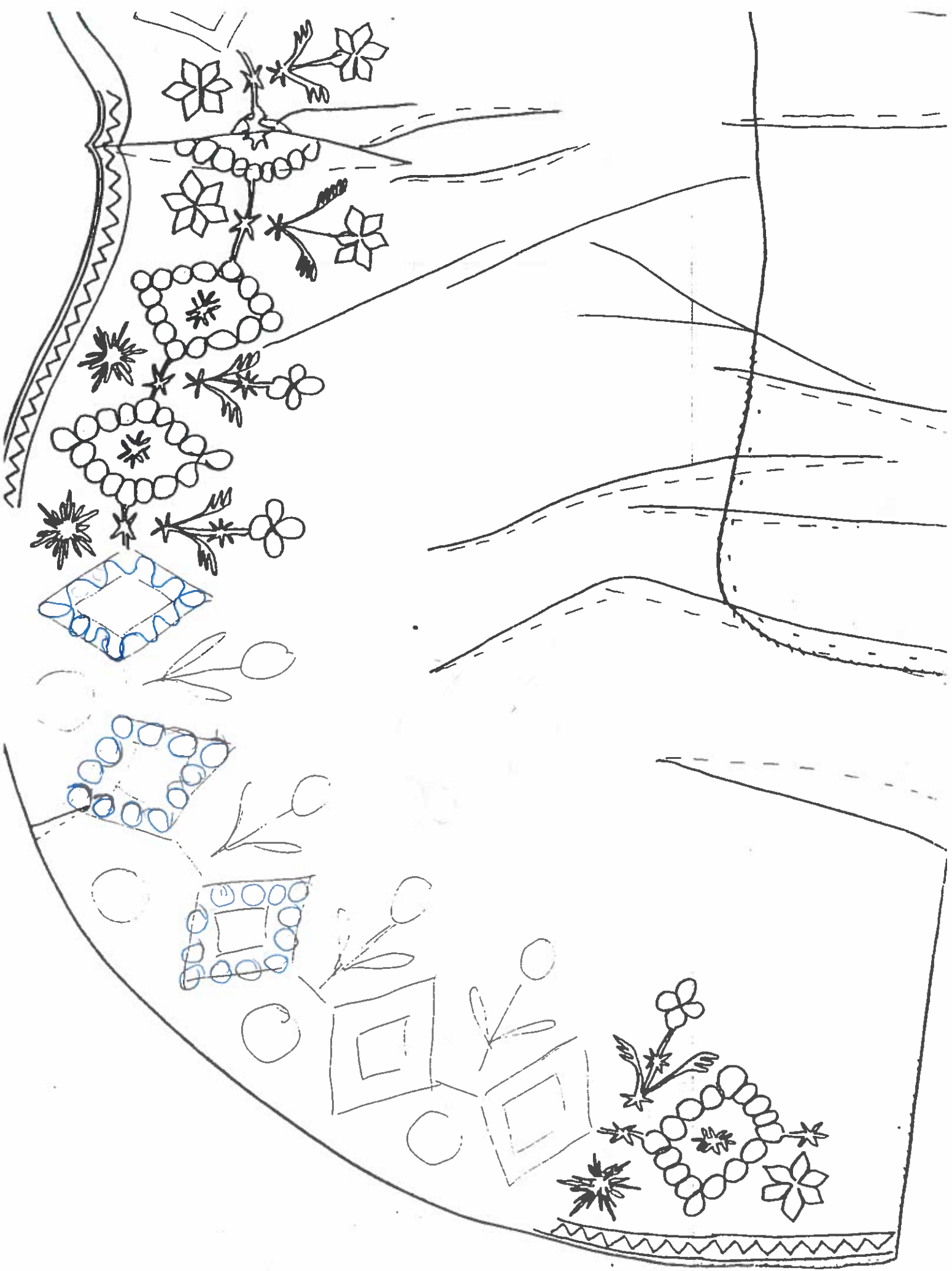
till bindmossa

Åland, Jomala

STYCKE

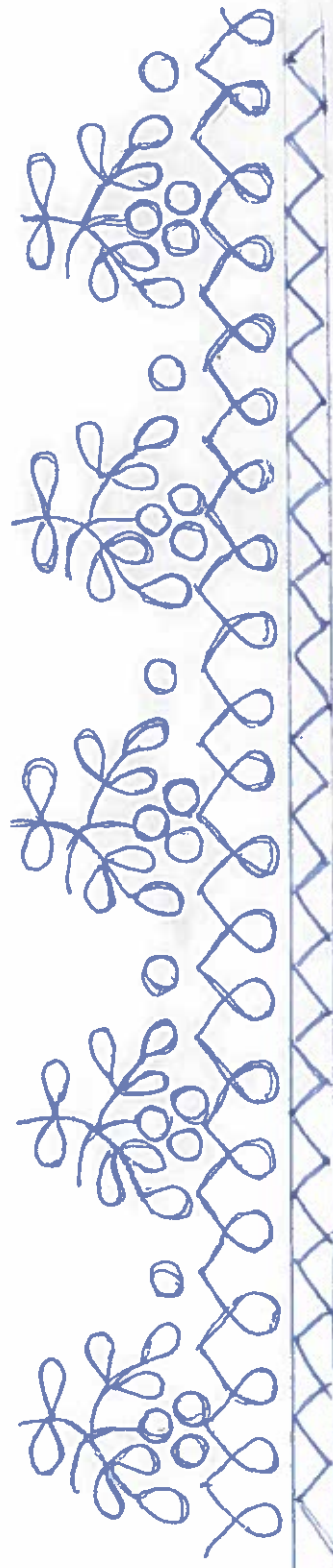
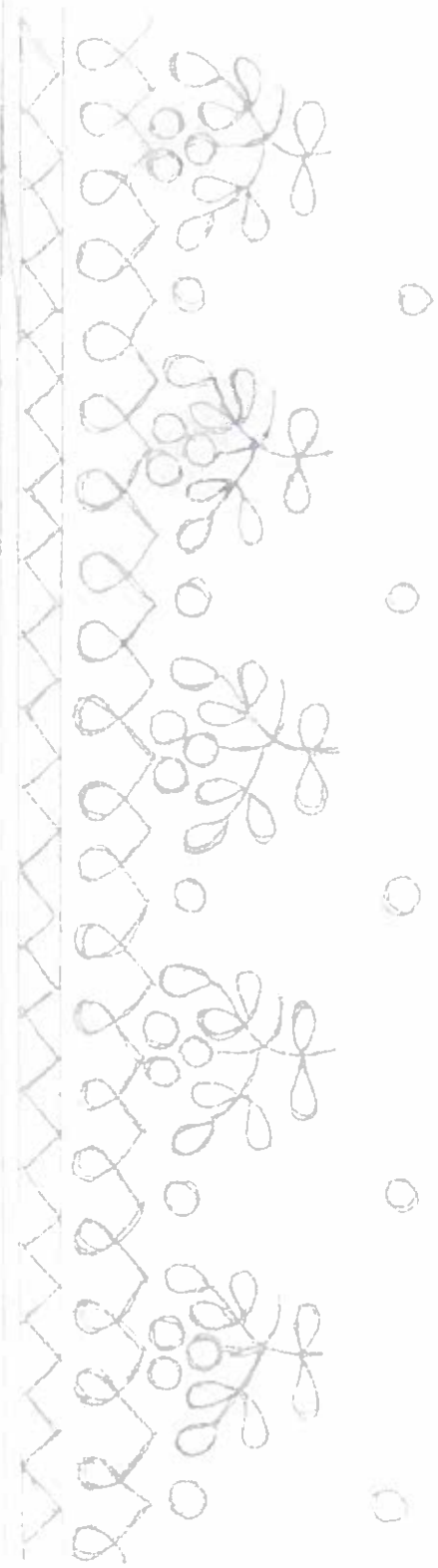
till bindmossa

Åland, Jomala

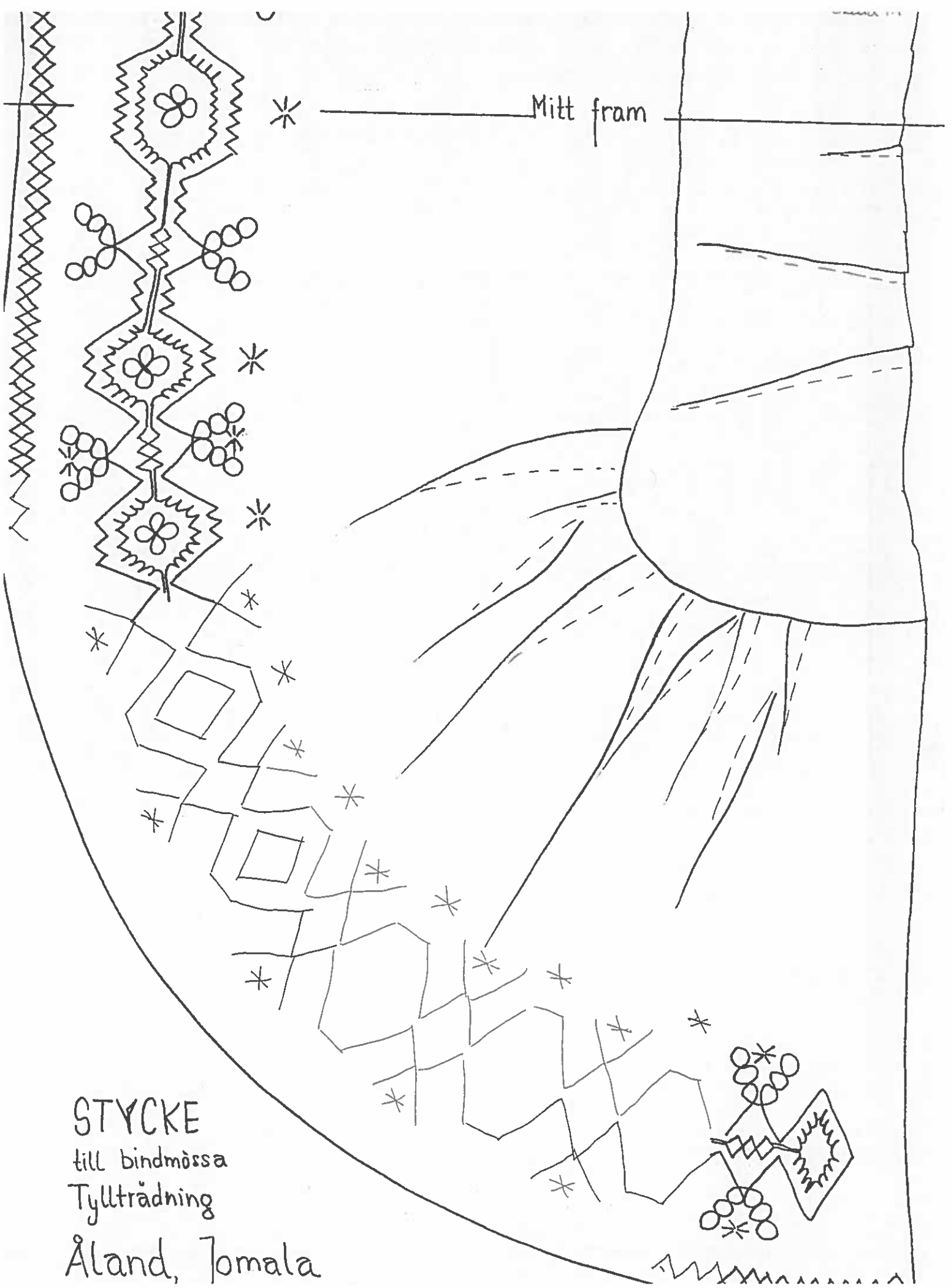
PEARLCE JARVISON Folk Art Culture

10/1/12

10/1/12

PEARLCE JARVISON Folk Art Culture

Mitt fram

STYCKE

till bindmössa

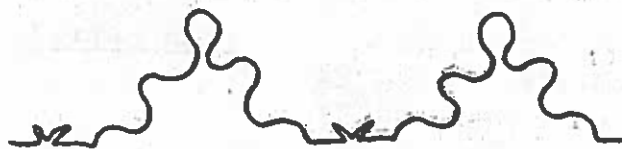
Tyllträdning

Åland, Jomala

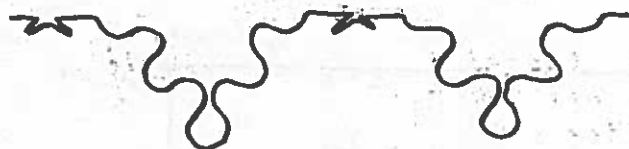
TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLÉN

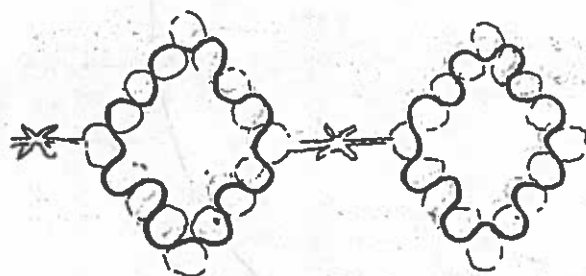
Två raka rader med zick-zäck emellan.

Träd först en sammanhängande trädning från figur till figur.

Träd sedan den andra sidan likadant.

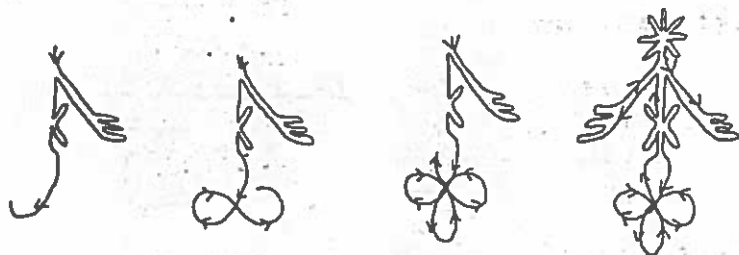

Träd slutligen en träd i varje figur. Det har nu bildats 5 cirklar på varje sida av romben. Originalet har hål i varje cirkel, bortklippt eller bortnött tyll.

4 blommor på mitten och en i var sida trädtes endast med konturtrådar.

De övriga blommorna mellan romberna, skall ha fyllda kronblad. Det bildas ett hål i mitten på var blomma.

Dessa blommor trädtes med en sammanhängande trädning, enligt pilarna. Originalet har hål i vart kronblad

En trädning i varje romb.

Aland Jomala	Tyllträdning Privat ägo	Blad 1(4)
-----------------	--------------------------------	-----------

SÖMNADSBESKRIVNING

MATERIAL 30 × 6cm blekt linne?, tuskraft, täthet ca 25-25 tr/cm
70 × 14cm finmaskig bomullstyll.
Lintråd 60/2 till sömnad.
Bomullsgarn 20/2 till tyllträdning.

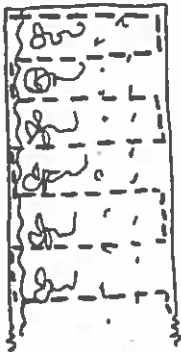
BEREDNING Allt material skall krympas före sömnaden.
Tyllen bör trädas före krympning, då det är lättare att träda i styvare material. Beräkna krympmån.

STORLEKSANPASSNING Detta stycke är stort och passar till en liten mössa. Storloken anpassas vid sömnaden.

TILLKLIPPNING Ovanstående material är beräknat utan sömsmån och krympmån.
Beräkna 0,3cm sömsmån på linnedelens svängda sida, ingen sömsmån på den raka delen.
Beräkna 1cm runt tyllremsan.

TYLLTRÄDNING

Mönsteröverförning

Trädning

Träckla fast tyllen på mönsterpapperet, enligt skissen.

Eller

Rita av mönstret på ett glansigt, styvt tyg i mellanljus färg (ex rosa taft) med smal vattenfast spritpenna.

Träckla fast tyllen på detta, enligt skissen.

Förflytta sedan mönsterpapperet så att mönstret blir spegelvänt från mitten.

Trädningen är utförd i varje hal och följer halraderna.

Någon fästning av tråden finns inte, ibland ligger trädningen omlott 1-3 håll.

Träd med tapisserinål och enkel tråd.

Träd efter de avritade konturerna enligt följande:

Åland Jomala	STYCKE till bindmossa Tyllträdning	Blad 3(4)
	Privat ägo	Skala 1:1

Då jag bedömer detta stycke som eventuellt omsytt och tvättat, föreslår jag att stycket sys och pressas som ett annat tyllträtt stycke från Jomala.

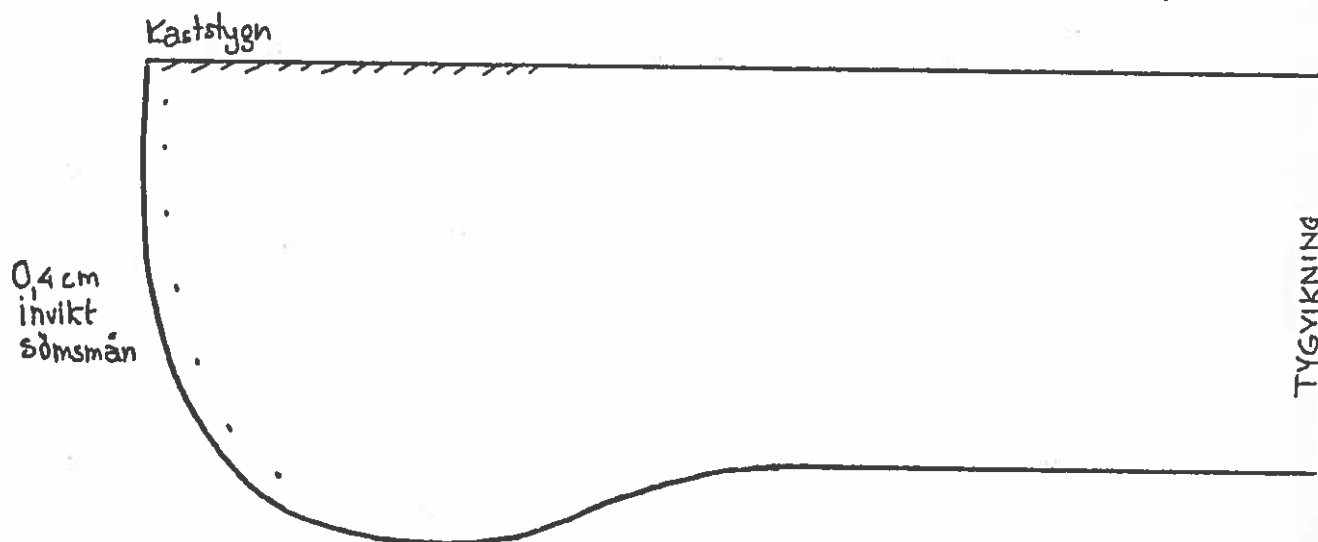
SÖMNAD

Linnedelen

Vik in 0,4cm på den svängda delen.

Sy ned sömsmänen med förstyg, 1 stygn/cm. Sy så att stygnen syns 0,1cm på rätsidan.

Sy kaststyg, 3 stygn/cm, på den raka delen.

Spetsdelen

Klipp bort tyllen 0,4cm från den raka trädningen och beräkna sömsmänen på kortsidorna till 0,4cm.

Gör en rullfäll och sy ned fällarna med 6 kaststyg/cm.

Gör en rullfäll på den andra långsidan.

Hopsyning av linne+spets

Mät ut mitten på linne- och tyllremsan.

Lägg linne och tyll räta mot räta och vikningarna kant i kant.

Nåla slätt från mitten och åt vardera håll.

Rynka tyllen mot linnets svängda del. De sista 2cm skall vara släta.

Sy ihop linne och tyll med kaststyg, 4 stygn/cm.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 4(4)
-----------------	---	-----------

Stärkning

Koka potatismjöl och vatten till en tjockflytande konsistens.

Lägg ned hela stycket och låt det dra en stund.

Tag upp det och vrid ur det.

Stycket är blött.

Linnedel

Pressning

Stycket skall ligga tätt intill huvudet.

Pressning av stycken kan ske på många olika sätt.
Här följer ett:

Veck

- Rita med vattenfast spritpenna av hela styckets form på ett papper där ritningen syns igenom (bakplåtspapper)
- Lägg papperet med det ritade nedåt på en strykbräda.
- Mät ut mitten på stycket. Forma snibben framtill på tyllen mellan fingrarna.
- Lägg stycket på papperet och nåla fast det slätt efter konturerna. lägg veck i linneremsan och nåla fast. Se efter så att inte ritningen löses upp av det våta stycket.
- Låt stycket halvtorka.
- Pressa stycket platt med strykjärn, svag värme. Låt stycket svalna och tag loss det.
- Forma sedan stycket så det passar Ditt huvud. Fukta stycket i ytterkanten och pressa det så det får en kupig form. Pressa på en presskudde eller vanlig kudde. Prova ofta så det passar. Lägg små veck i framkanten och lägg om vecken i linneremsan om det behövs.

Veck

BINDMÖSSA, STYCKE OCH HÅR

BINDMÖSSAN BÄRS ALLTID MED HÅRET BORTSTRUKET FRÅN ANSIKTET, I KNUT UPPE PÅ HUVUDET ELLER IBLAND MED VALK BAK.

ATT SÄTTA PÅ SIG BINDMÖSSA I DAG.....

kan vara svårt med moderna frisyrier. Men det är viktigt att göra så gott det går för att få rätt stil på huvudbonaden.

HÄR ÄR NÅGRA FÖRSLAG:

Bra att ha vid håruppsättning: Gummiband, hårnålar, linblåsor, tejp, hårspray, eventuellt postisch, hattnålar (säkerhetsnålar)

ATT FÅ BORT HÅRET FRÅN ANSIKTET OCH UPP I KNUT.

KORT HÅR

Även på det kortaste hår kan man få en liten tofs på huvudet med gummiband.

Om håret är mycket kort, låt nack-, sid-, och pannhår vara.

Tejp är effektivt att fästa upp en litet längre lugg med.
Hårnålar eller tejp till litet längre sidohår

Gör likadant som med kort. NACKHÅRET
är det största problemet. Det ser tokigt ut med för mycket

hårnålar. Jobbar man
med att få upp det,
strötar håret åt alla håll
efter ett tag, trots
nålar och sprag.

Det kan vara lättare att
få upp håret snett i en
liten "svinrygg"

Det enklaste är att köpa
en liten POSTISCH →
och fästa den från nacken
och uppåt.

KNUT

Gör en fläta av blånor

Linda den runt tofsen till en knut. Fäst
hoga med hårnålar från alla håll. Se till
att knuten får rätt vinkel.

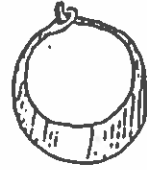
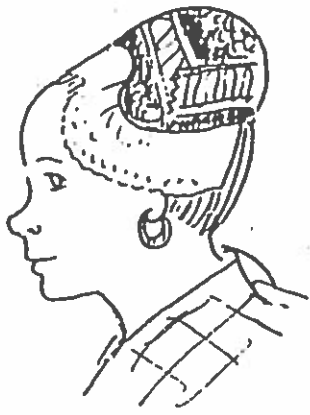
Lägg på stycket (väl formpressat.) Fäst det
eventuellt med hårnålar. Bara här fästet i
pannan syns.

MÖSSAN Trä på mössan. För
att tåla häftiga rörelser
måste man fästa den med
t.ex. hattnålar (knipsa av
knopparna) eller ut råtade
säkerhetsnålar.

Stick rakt framifrån och
bakifrån genom mössan in
i knuten. Eller bara baki-
från under ev. nackrosett.

Undvik moderna örhängen till mössan. Ör-ringar av silver var vanligt under stor del av 1800-talet, och passar till många dräkter.

GLÖM INTE HUVUDKLÄDET!
Man gick aldrig ut i bara mössan, utan skydd.

JOBBIGT.....

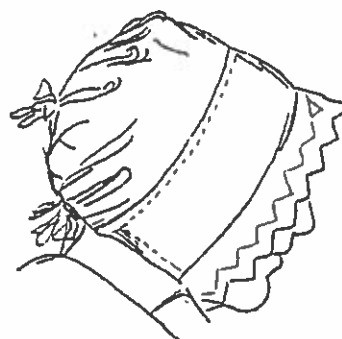
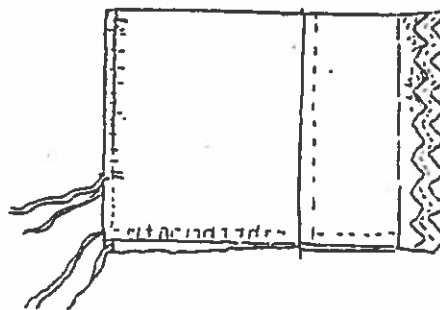
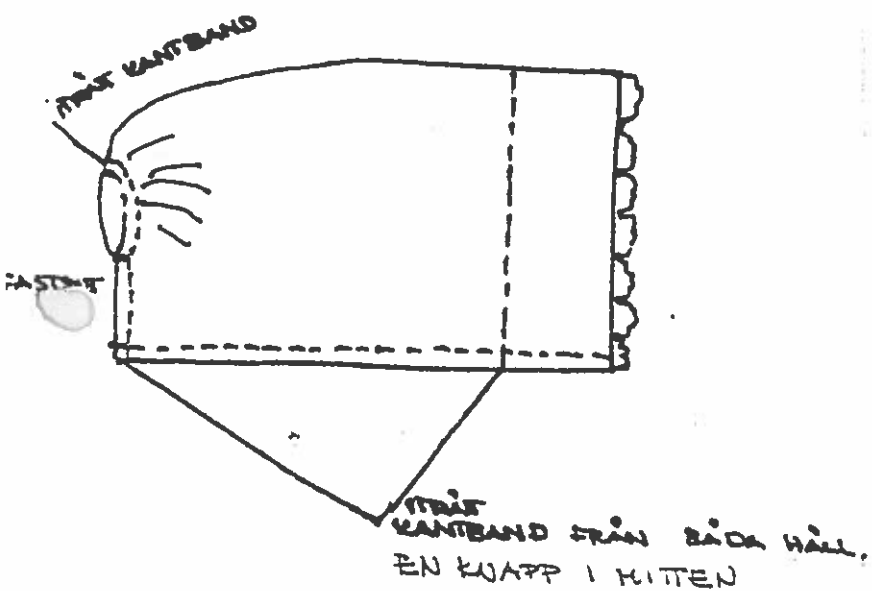
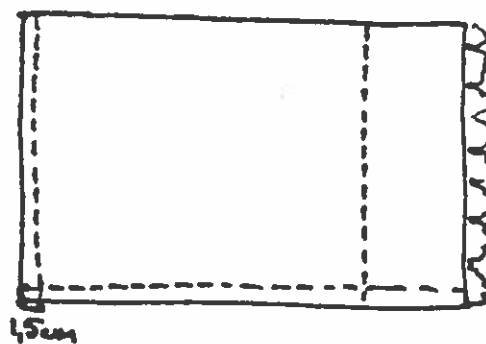
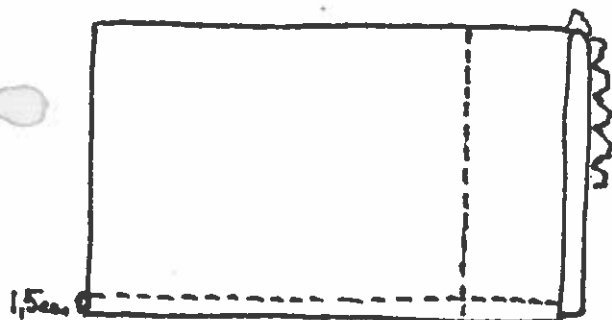
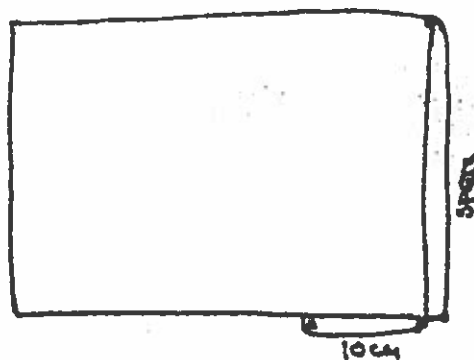
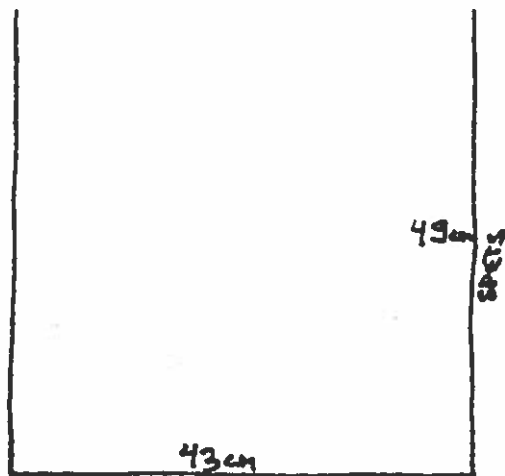

MEN FINT.....

MAN KANSKE SKULLE FÖRSÖKA.....

FÄLLNINGEN MEDRÄKNAD

Jomala
Bygdedräktskommitté

Jomala
Bygdedräktskommitté.

Jomala
Bygdedräktskommitté

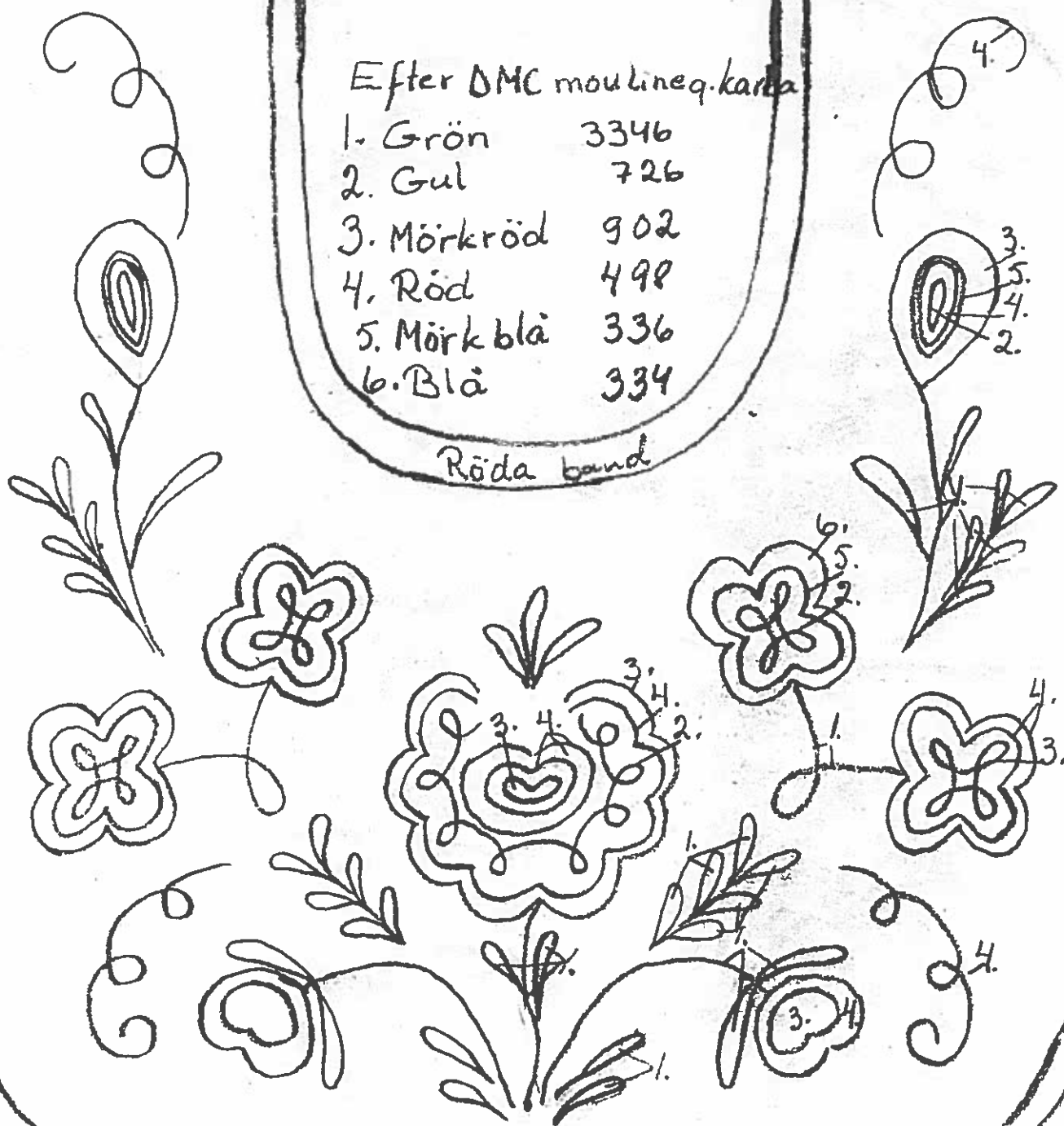
Jomala
Bygdedräktskommitté

Röda band

Efter DMC moulineg.karta

1. Grön	3346
2. Gul	726
3. Mörkröd	902
4. Röd	498
5. Mörk blå	336
6. Blå	334

Röda band

Broderas med kedjestygn på grönt tyg.
 (Västtygets färg)
 Baksidan mörkröd (som det mörkröda i kjolen)
 Kantas med röda gult band

Jamala kvinnadräkts
hjalbräcke.

grönt ricksbands

floral tryckt lins

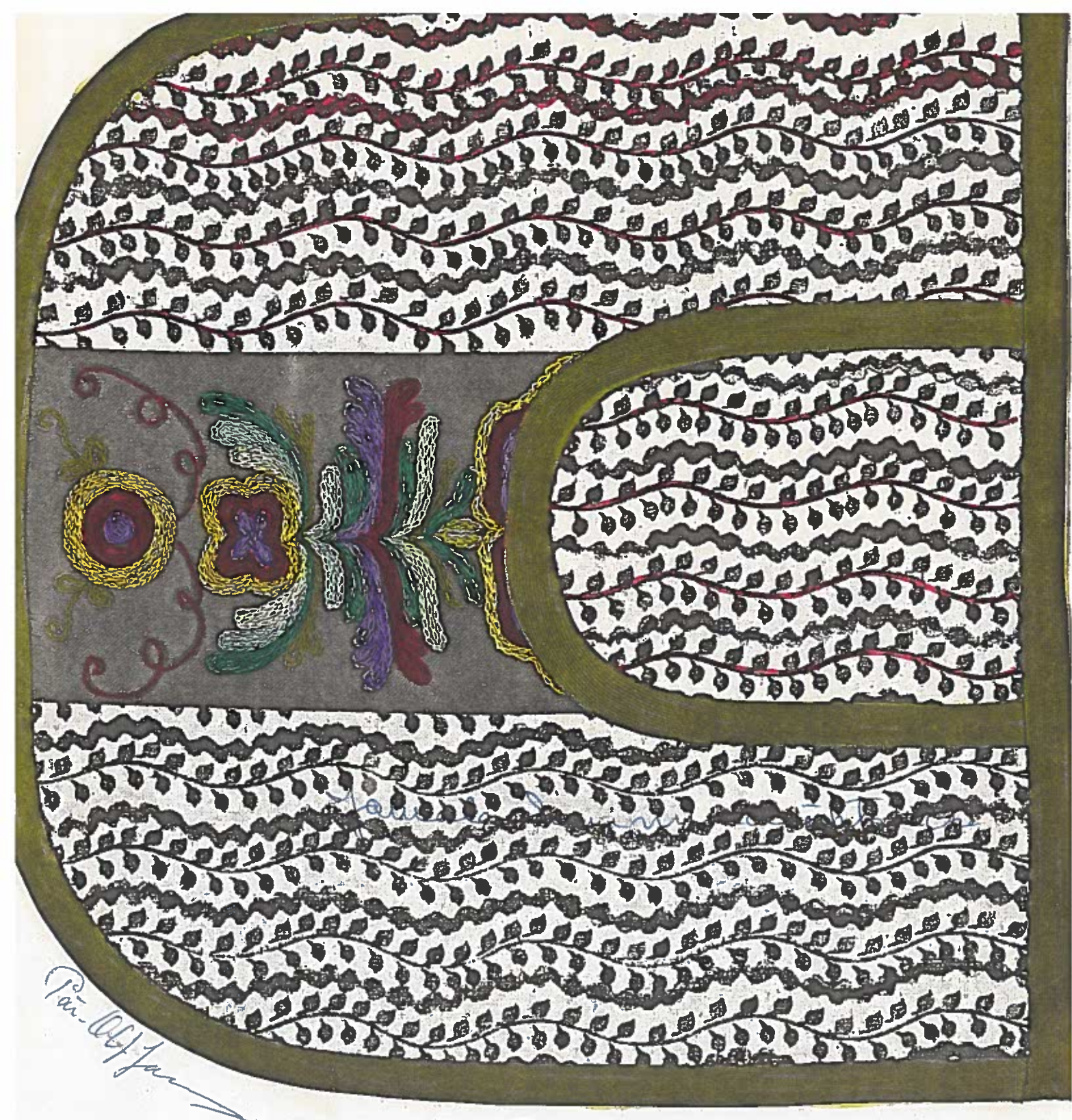

1970
p.

Original mönster till Jamala kvinnadräkts
hjalbräcke på rött färgad duchesse.

Hjalbräcken funnen ¹⁹⁷⁷ i Kallands i Västmanlands och är från
början av 1800 talet. Färdigt fästtygdet på hjalbräcken mellan
mellan handtryckta tyget är duchessen 7 cm bred och
12 cm hög.

Ödlingens Västerbotten folkdräkts samlingen.

Originalmönstret till Jämsala kvinnodräkt
 kjalsäck som syt på rost-färgad duchose.
 Kjalsäcken färdig 1977 med Herlands i
 Västmanlands och är från början av 1800-talet.
 Färdigt färdig på kjalsäcken mellan
 handtrykta tyget är duchose 7 cm bred
 och 12 cm hög.

Originalmönster för Jemala
 kvinnadräktens hjalbräck.
 nys på rostbrun ducherre.
 Hjalbräcken funnen när Hvaland i
 Västansunda 1977 och är från början av
 1800-talet.

Färdigt Jemala
 1978.

Färdigt fästtrydd på hjalbräcken ~~fäst~~ mellan
 det handtryckta tyget är ducherren 7 cm.
 bred och 12 cm hög.

Linneband till Jomala kjolsäck.

blått lingarn nr 300

grönt lingarn nr 323

bredd: 1 cm.

längd: midjans mått två varv + knytlängd.

revnota:

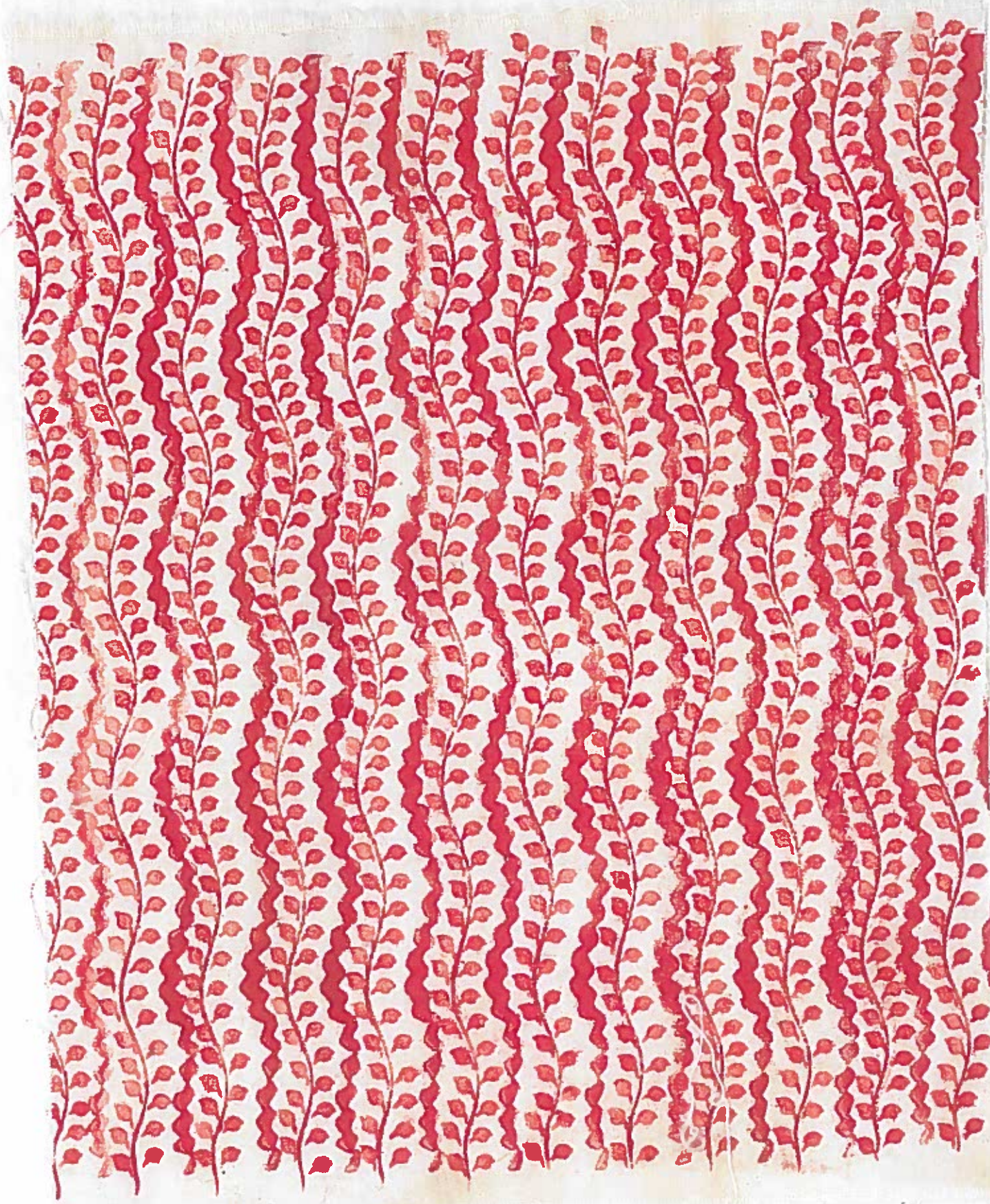
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
2	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått
1	tr	grönt
1	tr	blått

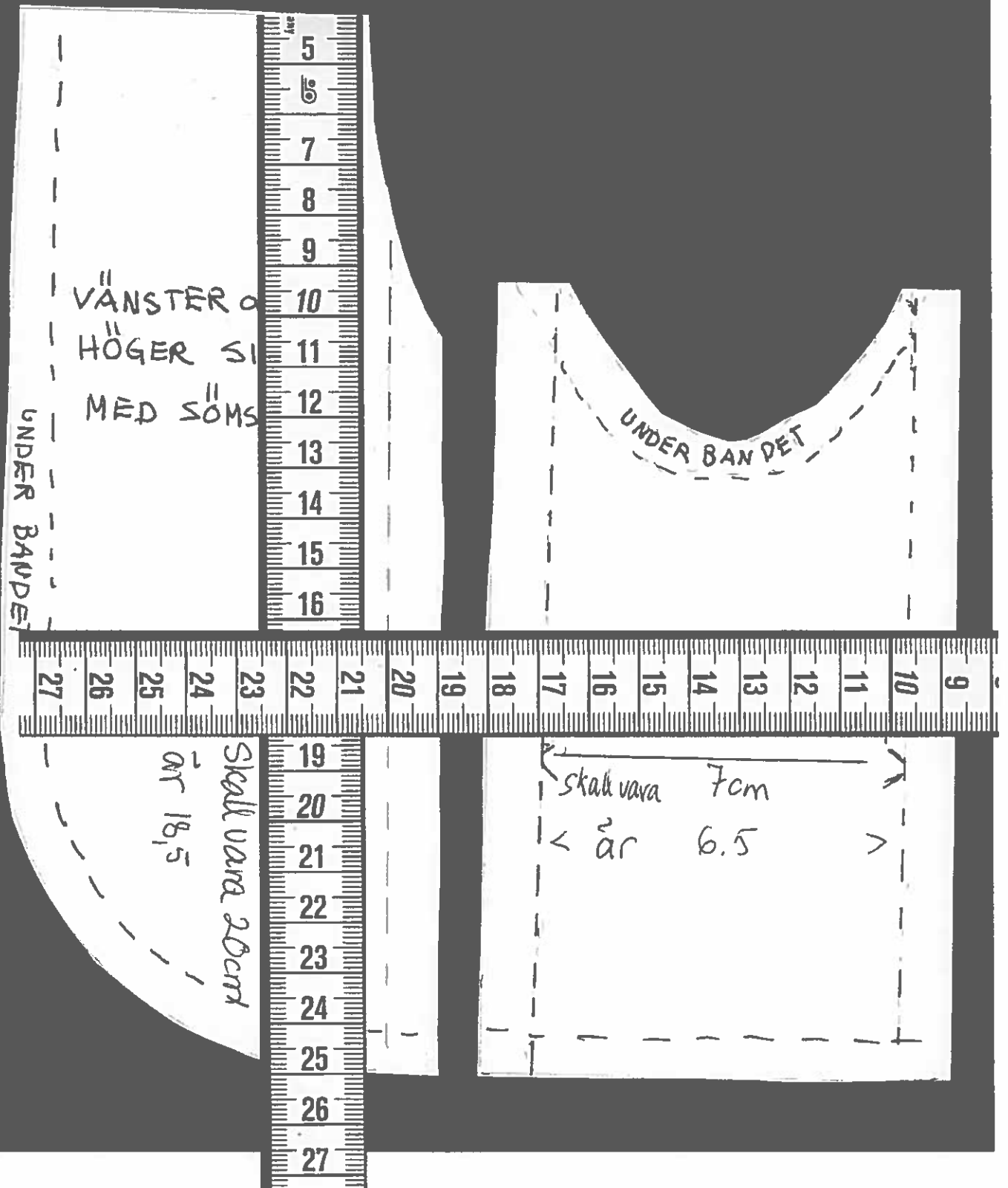
20 trådar

Inslag grönt lingarn nr 323

1 docka lingarn innehåller 14 meter.

Jemala
kjelsäck

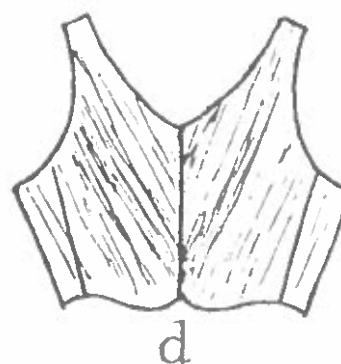
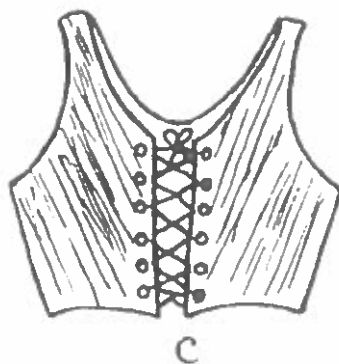
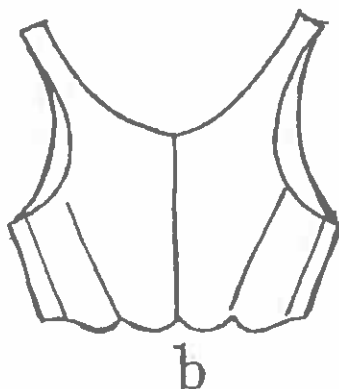
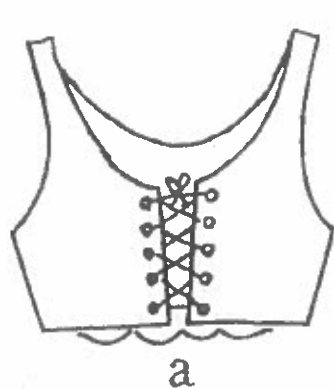
Jomala livstykke
Helgrön ,storlek 42

Jomala livstykke
Randigt bakstycke

Bystvidd 96

Midjevidd 81

Rygglängd 43

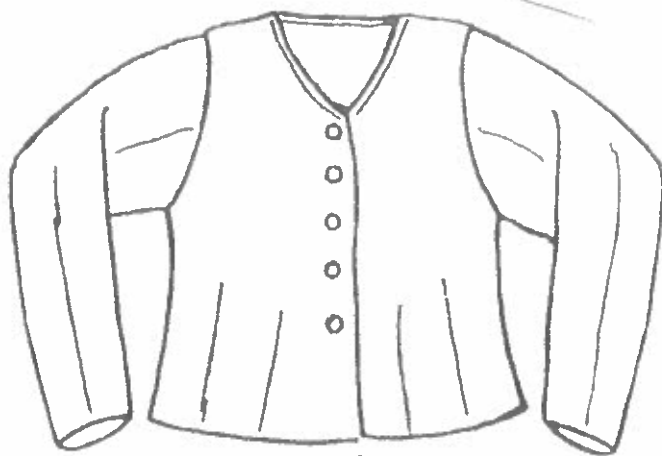
Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtratts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsmissiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

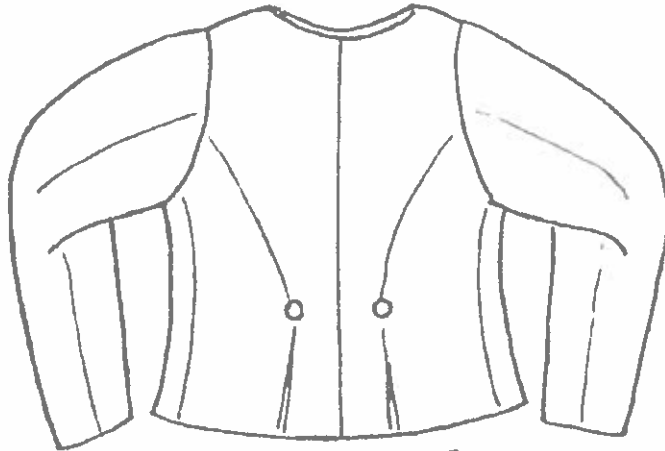
Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård
tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att

Jomala tröja
Storlek 42 (L)

j

k

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtratts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtratts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

Jomala mansväst

Storlek 52 (L)

Bröstvidd 105

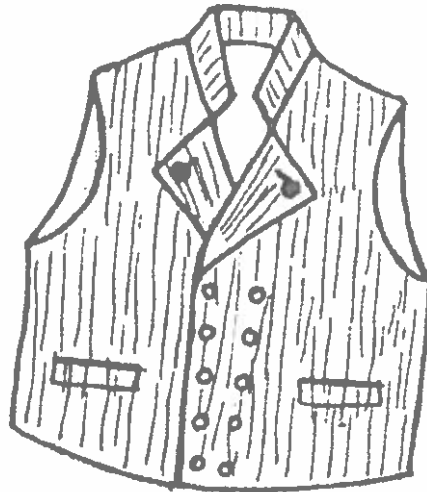
Rygglängd 52

Midjevidd 95

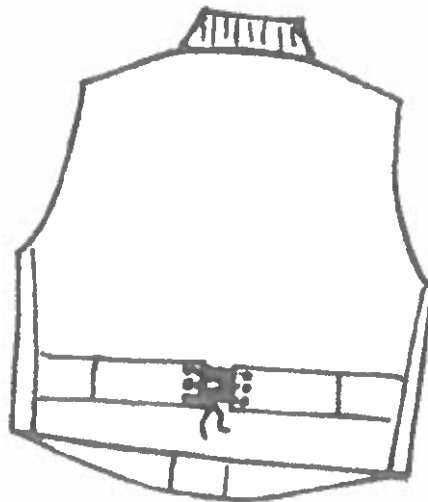
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

c

d

Jomala mansväst (sommar)
Storlek 52 (L)

C

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrots uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremåls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Jomala mansbyxa

Storlek 52 (L)

Höftvidd 105

Grenlägd 68

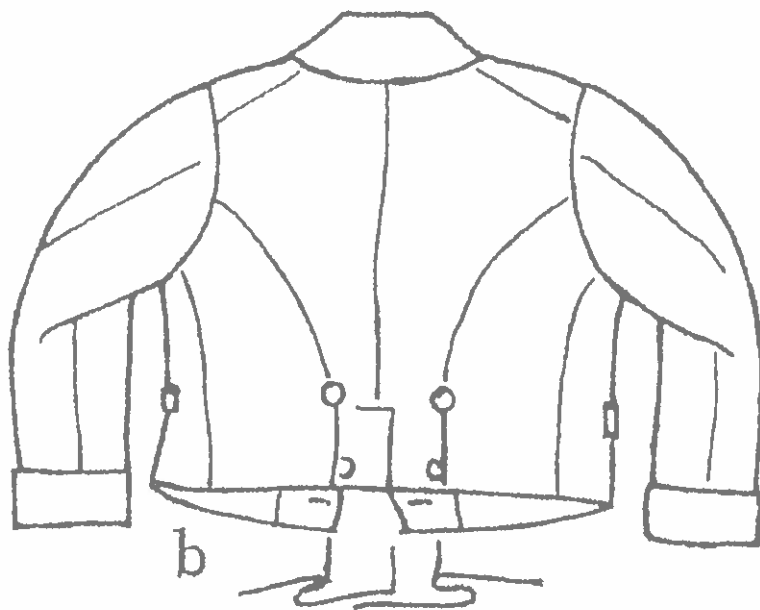
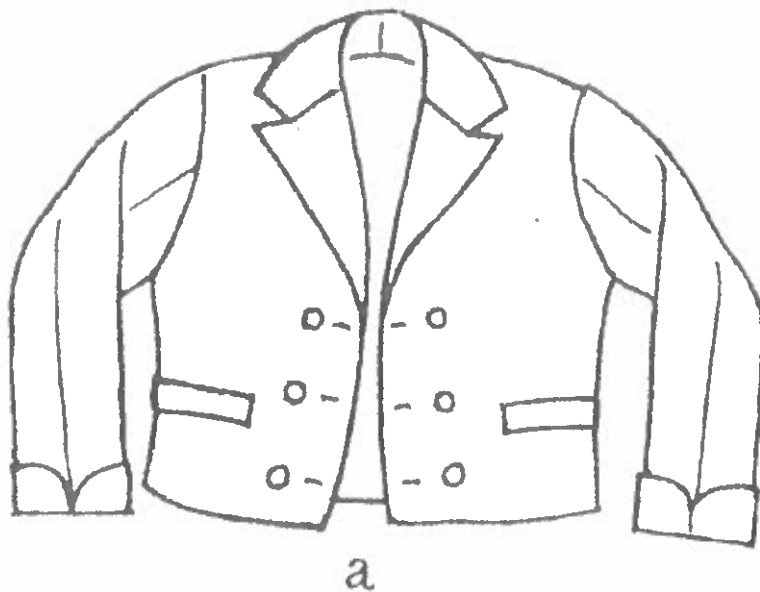
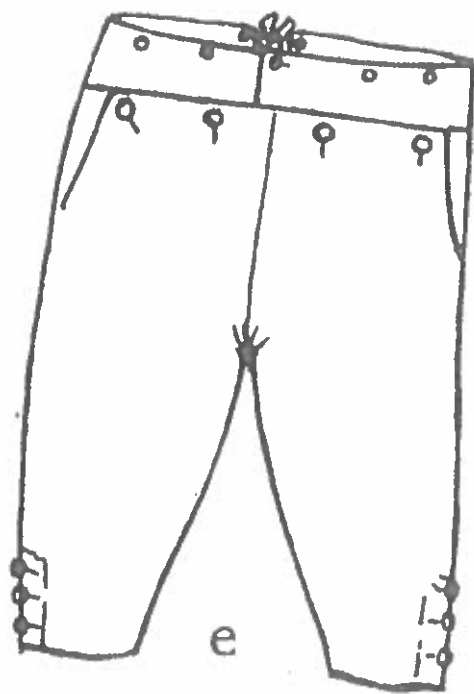
Hellängd 67

Ålands Marthadistriktets hemslöjdssektion har anförtratts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistriktets kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Jomala strumpeband till mansdräkten

Material : Ylle, Väv rips Inslag bomull, lin.

Bandens läng 130 cm, 4cm till tofs.

Ränningslängd 3,7 m

Färdigt band 3,1 m

Revnota:

2 gröna

1 vit

1 grön

1 vit

1 grön

1 vit

2 gröna

1 vit

1 grödn

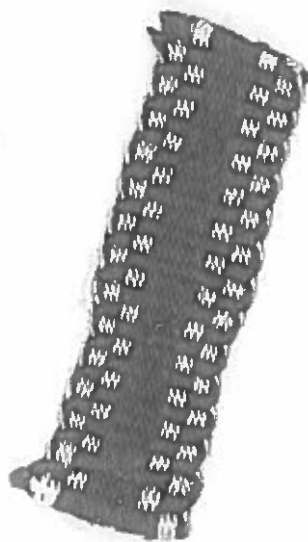
1 vit

1 grön

1 vit

17 gröna i mitten

45 trådar

Stumbeband "Sorgbandet"

De äldreska Julekräkten
Sida 44-45

Till manskräkten i hela Åland.

Förlagan fr. Erlänst i Västmanlands
Sorgbandet enligt uppgifter efter
Tikning Sunnberg.

Recepta:

3 lilä
2 grä
2 lilä
2 grä
13 lilä
2 grä
2 lilä
2 grä
3 lilä = 31 tr.

Inslag: rött luggarn
brunt kryppelgarn

Jomala mansdräkt, hängsel.

Material: Ylle väv rips inslag bomull.

Revnota

4 blå

1 vit

1 blå

1 vit

4 blå

2 vita

3 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 blå

1 vit

1 röd

1 vit

1 röd

1 vit

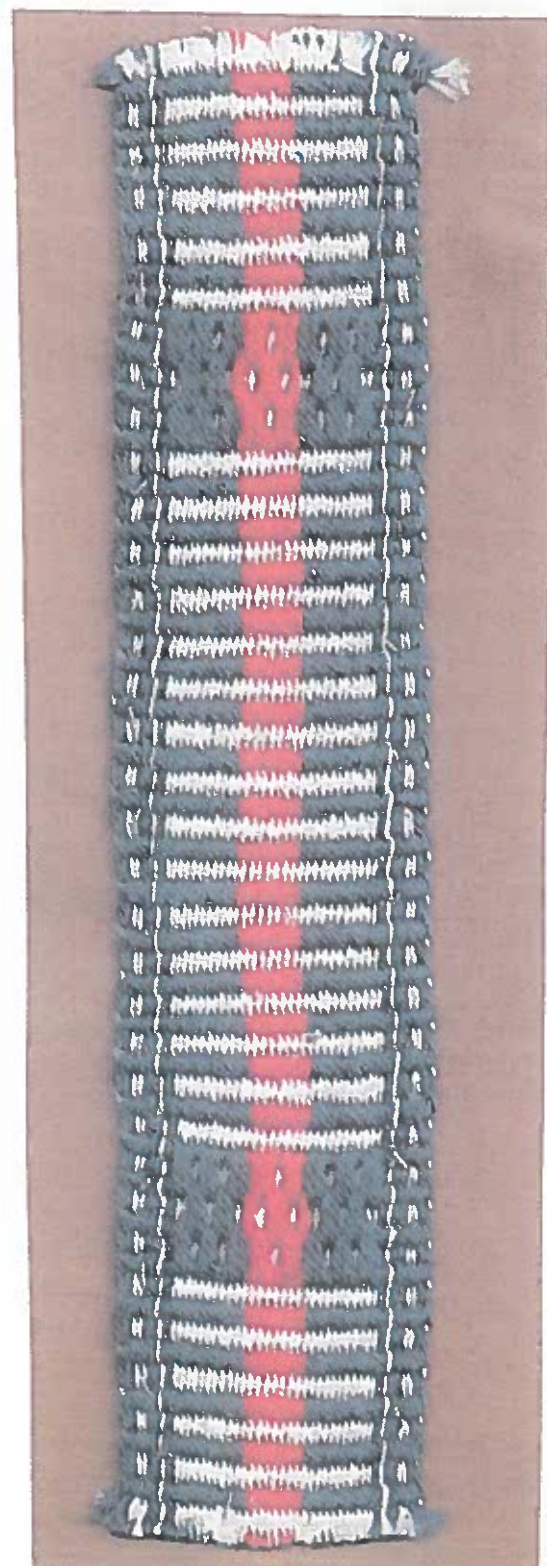
1 röd

1 vit

1 röd

1 vit mitten

89 trådar

Hängsel stopp i läder
ent. Viking Sundberg

Hängselstopp läder

Hängselspåre läder

N₂ 12 / 83

Hängsel läder 9/84

Dubbelt läder

N₂ 12 / 83

Hängsel
läder

9/84

FINSTRÖM

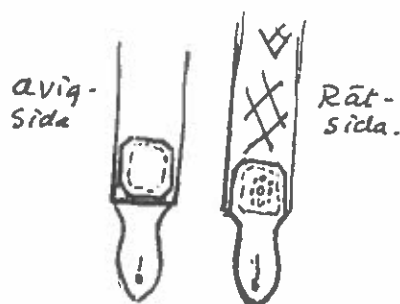
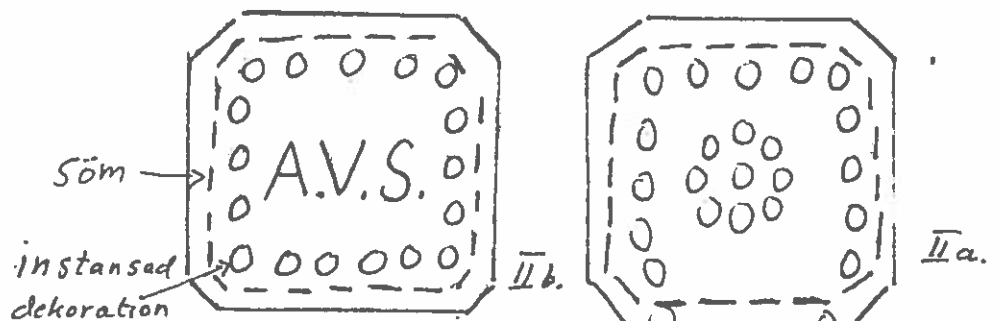
Knäppnings delar till hängslen

Delarna skärs
ut i naturfärgat
läder.

Del I. fästes i spännets
hake på undre sidan av
hängselbandet fram till.

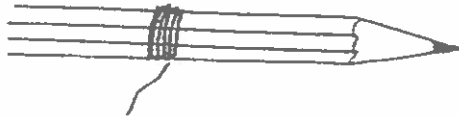
Del II a. II b. sys ihop med hängsel-
bandet emellan. Sys med stommarsöm.

Del II a. på hängselbandets rätta sida.

Del II b. på hängselbandets aviga sida.

TRÄDKNAPP

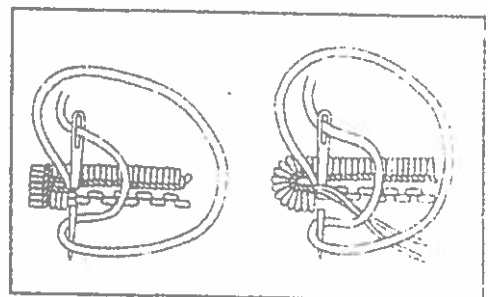

Drag tråden genom bivax före den viras runt pennan eller prylen.

Sy sedan langettstygn hårt runt ringen.

Spänn upp trådar inuti knappen och sy upp och ned mellan trådarna.

STICKAD LUVA , röd - blå.

Originalmössan stickad av handspunnet ullgarn.

Material: Två-trådigt ullgarn, rött och blått. Ca. 75 gr. av varje färg. (Satakieli från Helmi Vuorelma Oy.).

Stickor 2,50 m.m.

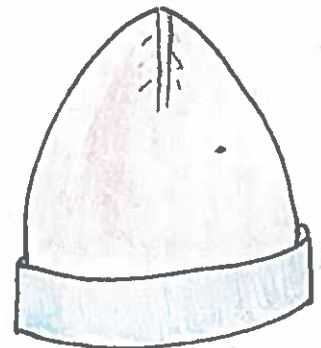
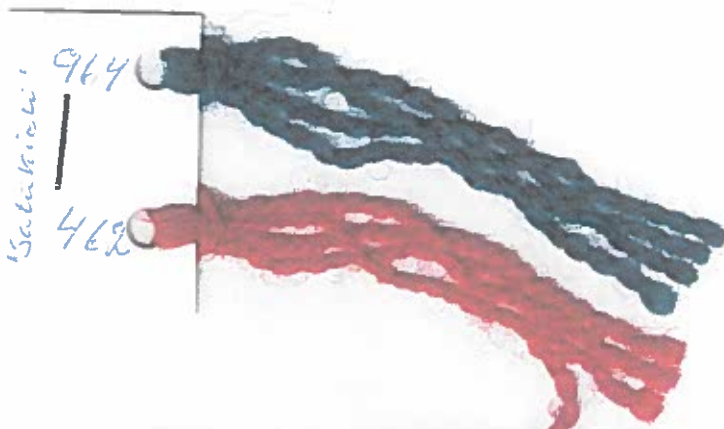
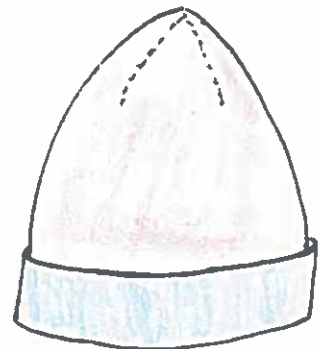
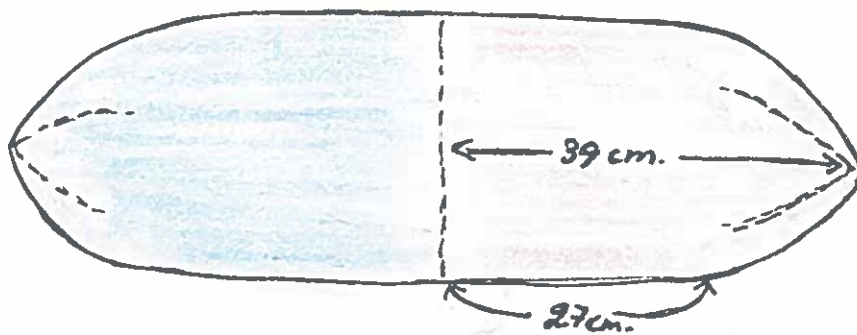
Mössans omkrets 55 - 56 cm.

Lägg upp 148 m. med rött garn. Sticka räta maskor på rundsticka tills mössan är 27 cm. Dela maskorna på 4 stickor. Fortsätt och sticka runt. Gör 8 hoptagningar på ett varv jämnt fördelade så att på varje sticka finns 2 hoptagningar. Mellan hoptagningsvarven stickas 6 v. slätstickning. Mössan skall få en rundad form upptill. Därför minskar man antalet varv utan hoptagningar mot avslutningen av mössan.

Hoptagningen kan även göras så att det bildas "band" på 4 ställen vid avrundningen.

Då röda sidan är färdig plockar man upp 148 maskor i uppläggningens varvet med blått garn på rundstickan och stickar en likadan blå mössa åt andra hållet.

Då stickningen är färdig kan man pressa lätt på mössan. Den blå mössan förs in som foder i den röda och ett blått uppslag viks utåt på den röda sidan.

Sömnad :

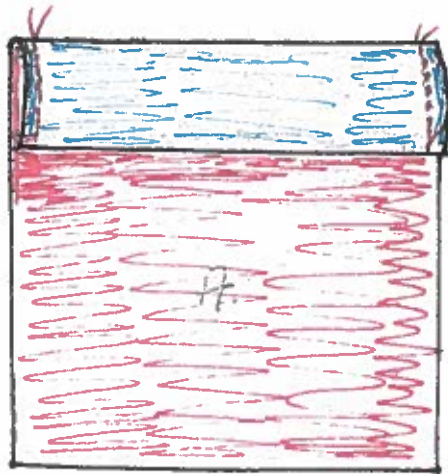

Bild 1 . Av del A vikes
En sömsmån på 3 cm.
Ändarna sys på maskin.

VÄSTFICKA :

Arbetsordning :

A. Förberedande arbeten ,

1. Fickans plats bestämmes.
2. Ficktyget tillklippes. (2 st)
 - a) det ena ficktyget A klippes
t.e.x 15 cm långt och 12 cm
brett. I denne dels övre kant
vikes 3 cm till fickans öppning.

- b) Det andra ficktyget B klippes
11 cm långt och 12 cm brett.
Ficktyget klippes i trådrak
riktning av tyget och av samma
tyg som plagget.

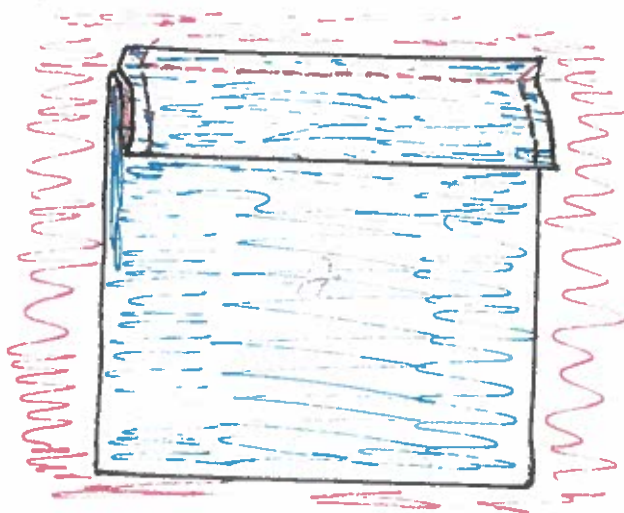

Bild 2. Ficköppningen
sys på sin plats.

B. Sömnad .

1. Fickans öppning förfärdigas.
Av ficktyget A vikes 3 cm
sålunda, att rättsidorna kom-
mer mot varandra .
Ändarna sys på maskin 0,5 cm
från kanten. Se bild 1.
0,5 cm sömsmån vid nedre
kanten lämnas osydd.

fortsätter...

Västhicka (forts.)

2. Ficköppningen fästes på sin plats. Se bild 2.

3. Del B sys på sin plats .

a) del B tråklas som fortsättning på del A , sålunda att sömsmånerna kommer ca 0,5 cm på varandra. Se bild 3 .

b) del B sys på maskin , se bild 3.

Sömmen bör vara ett par mm kortare än motsvarande söm på del A .

Sömmarnas avstånd från varandra är ca 5 – 6 mm. Trådändarna fästes.

4. Fickans öppning uppklippes.

Man klipper upp tyget mellan maskinsömmarna . Ändarna klippes enligt bilden.

OBS. inte genom sömmarna .Se bild 4.

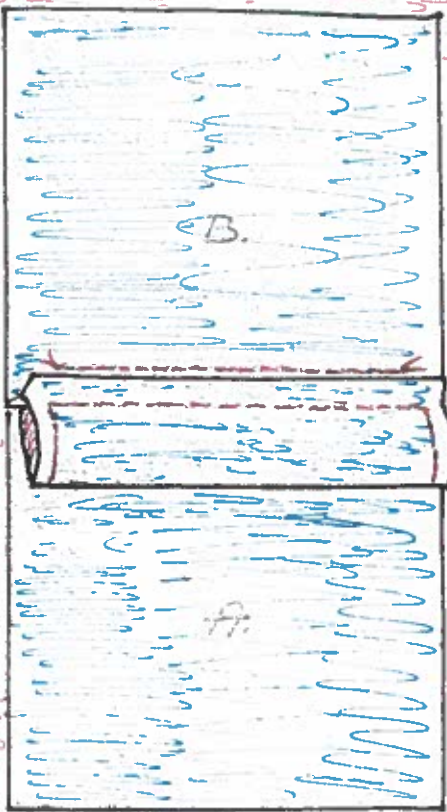

Bild 3. Del B sys på sin plats.

Bild 4. Ficköppningens maskinsömmar sedda från avig sida .
Öppning uppklippes.

Bild 5.

Ficklocket vänt och del A förd till avig sida.
Observera iklippet del A:s sömsmån.

Bild 6.

Från rätsidan sys i ficklockets söm för- eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämn .

fortsätter...

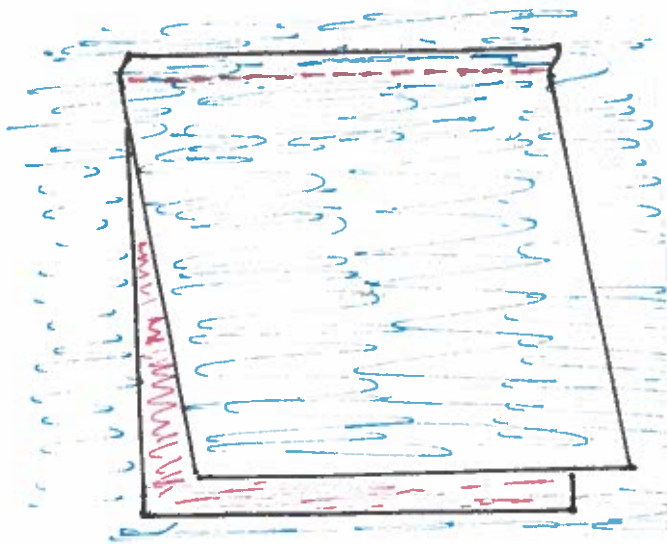

Bild 7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida .

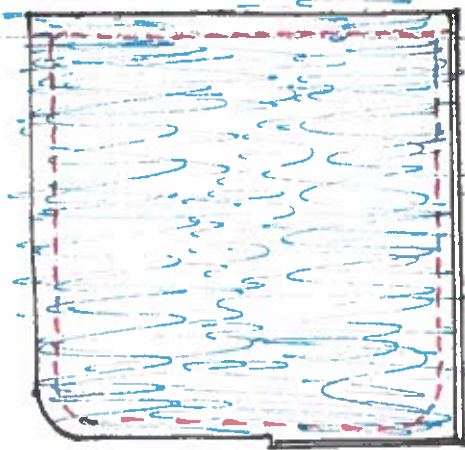
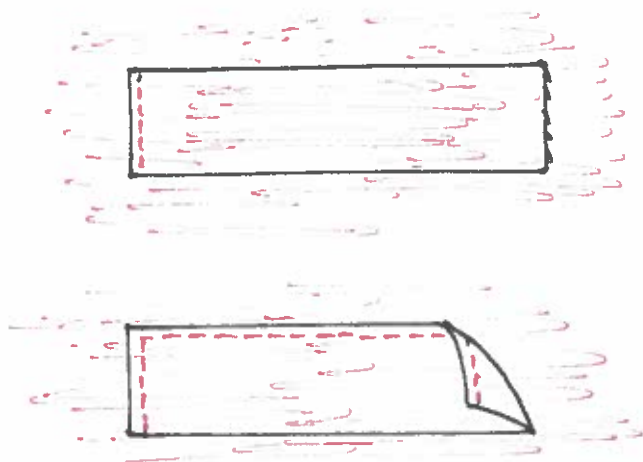

Bild 8. Sidor och botten sys på maskin.

Västhicka (forts..)

5. Ficklocket vändes och del A föres samtidigt till avig sida. Se bild 5 . Sömsmånerna pressas utåt från ficköppningen.

Observera iklippet i del A:s sömsmån. Se bild 5.

6. Från rätsidan sys i ficklockets söm för – eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämbred. Se bild 6 .

7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida. Se bild 7 .

8. Fickans sidor och botten sys på Maskin. Sömsmånerna jämnas Och överkastas . Se bild 8 .

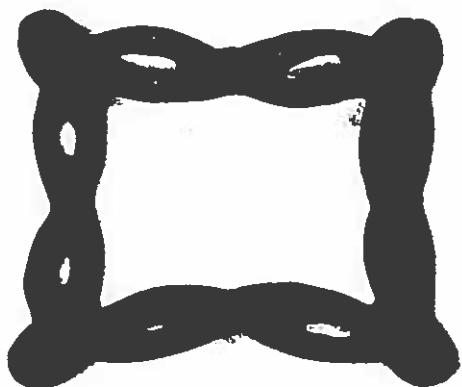
9. Fickans ändar på rätsida sys med Smygstygn (se bild 9), sidor på maskin . Se bild 10 .

Bild 9 o. 10 .

Fickans ändar på rätsida sys med smygstygn eller på maskin .

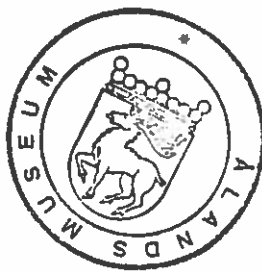
Skospänne

Jomala kyrkeby

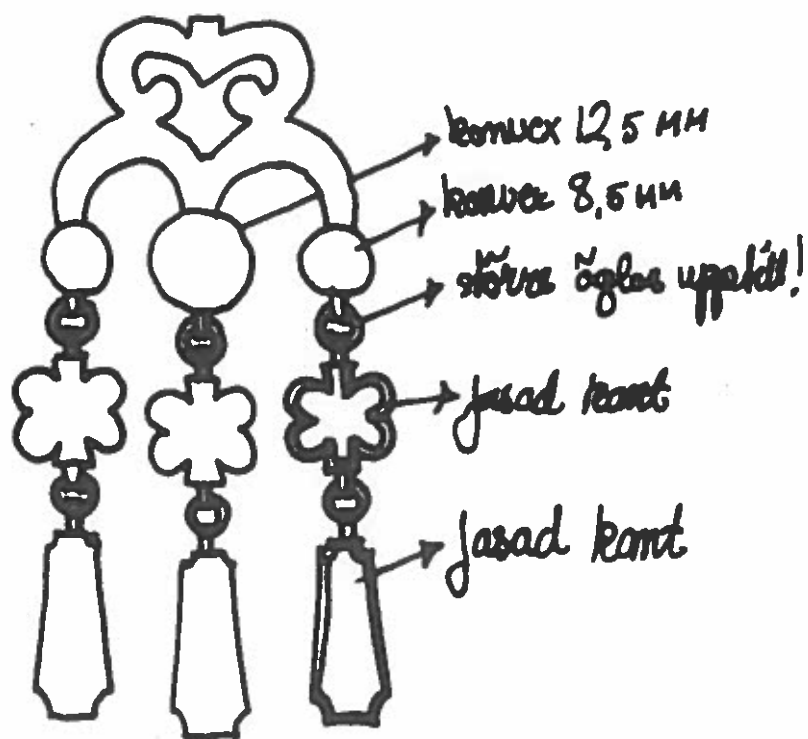

K. 14153

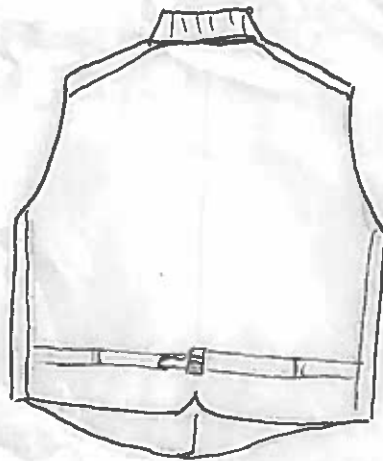
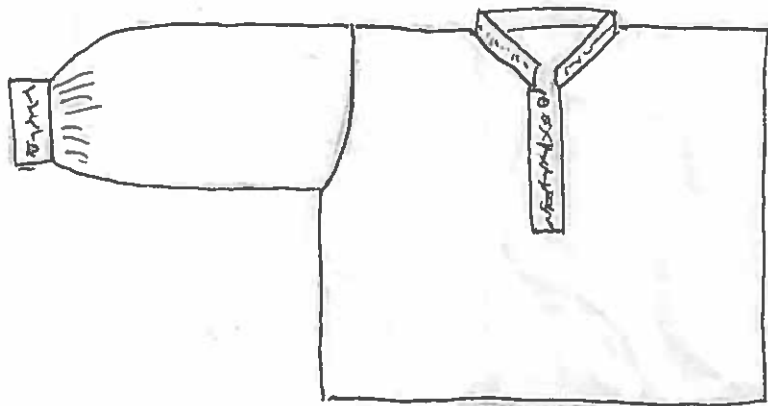
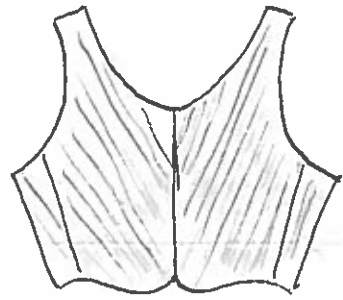
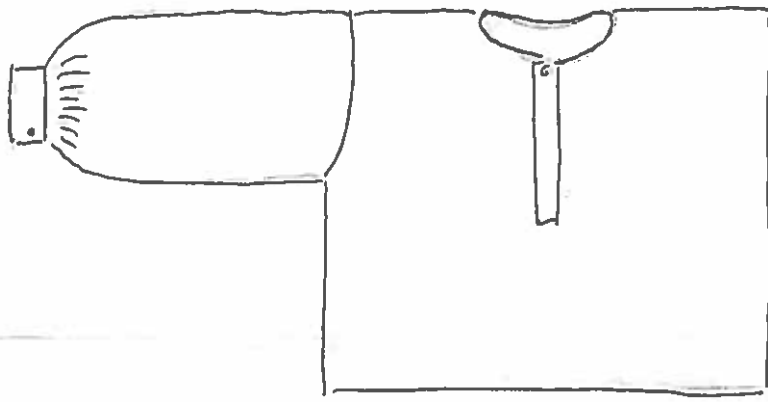
Material: mässing

"Jomala smycket"

kilbör Pär Olof Jansson Gölby

gomala.

Samuel dich. mäster Cecilia
Pöhlhorn, P. Oritaf dader